

ARVUTIFAILIDE, E-LUGERITE JA MITTEMUUSIKALISTE HELISALVESTISTE KATALOOGIMISJUHEND (MARC21)

SISUKORD

<u>Sissejuhatuseks</u>	2
<u>Millenniumi püsipikkusväljad</u>	3
<u>MARC21 püsipikkusväljad (Marker, 006, 007, 008)</u>	6
<u>Kontrollnumbrite ja koodide väljad (020, 024, 028, 040, 041, 044, 072, 080)</u>	17
<u>Andmeväljad</u>	22
<u>Põhipealdise väljad (100, 110, 111)</u>	22
<u>Pealkirjaväljad (245, 246)</u>	23
<u>Editsiooni-, ilmumisandmete ja füüsilise kirjelduse väljad (250, 260, 300)</u>	27
<u>Seeriaandmete väljad (440, 490)</u>	31
<u>Märkuseväljad (500, 502, 505, 506, 508, 511, 516, 518, 520, 525, 530, 534, 546, 556, 580, 586)</u>	33
<u>Märksõnaväljad (600, 610, 611, 650, 651, 653, 655)</u>	42
<u>Täiendkirje väljad (700, 710, 711, 730, 740)</u>	45
<u>Lingiväljad (770, 772, 776, 787)</u>	49
<u>Seeria täiendkirje (800, 830)</u>	51
<u>Elektroonilise asukoha ja juurdepääsu väljad (856, 908)</u>	53
<u>Veebilinkide märgistamise ja kirjeldaja väljad (909, 9XX)</u>	54
<u>Lisa 1. Näited</u>	55
<u>Lisa 2. Välja 006 täitmine lisaga teaviku kirjes</u>	58
<u>Lisa 3. Välja 007 täitmine lisaga teaviku kirjes</u>	60

SISSEJUHATUSEKS

Sisukord

Käesolev juhendmaterjal on mõeldud elektrooniliste teavikute (CD-ROM-ide, DVD-ROM-ide jne), e-raamatute lugemisevahendite ja analoog- ning digitaalkandjal mittemuusikaliste helisalvestiste (nt CD-de, heliraamatute jne) ja lisaks allpool nimetatud laadide võrguväljaannete kirjeldamiseks ELNET Konsortsiumi liikmesraamatukogudes.

CD-ROM-ide ja DVD-ROM-ide jne. puhul on kirjeldatavateks objektideks erinevas vormingus monograafilised arvutifailid, kus sisu võib koosneda väga erinevast informatsioonist: tekst (nt pdf, html), helid, pildid, andmefailid, videofailid, tarkvara, interaktiivne multimeedia.

Multimeediana käsitleme teavikuid, kus esineb heli, piltide, animatsiooni, video ja teksti põimimine ühte rakendusse.

Andmebaasid ja pidevalt uuenevad veebilehed, kus uuendused ei ole eraldiseisvad ja on pidevalt tervikule lisanduvad, on oma iseloomult lõimväljaanded.

Andmestu sisust oleneb, mis on kataloogimisel markeri/06 kood.

Kahtluse korral eelistada koodina arvutifaili koodi. Kõik teavikud, mille kirjesse lisatakse elektroonilise teaviku 006 (arvutifail), tähistatakse väljal 245|h laadi üldmääranguga [Elektrooniline teavik] või [Võrguteavik].

Mittemuusikalised helisalvestised on helikandjad, kus vähem kui poole mahust moodustab mittemuusikaline osa (nt heliraamatud, loodushääled, keeleõppe- või muud õppematerjalid jne).

Juhendi koostamise aluseks on bibliokirje vorming MARC21, millele on lisatud täpsustavaid märkusi, selgitusi, juhiseid ja näiteid, mis tuginevad Eesti kataloogimispraktikale ja ELNET konsortsiumi kataloogimise ja nimenormandmete tööühma otsustele.

Üksikjuhtudel, kui kõiki vajaminevaid andmeid ei saa allpool toodud väljadele mahutada, tuleb kasutada ka teisi MARC21 välju ja teisi kataloogimisjuhendeid <http://www.ernet.ee/ester/Juhendid.php>.

Täieliku MARC21 originaalversiooni leiab aadressilt

<http://www.loc.gov/marc/bibliographic/ecbdhome.html>

Lühendid ja tähistused:

K korratav väli või alamväli

MK mittekorratav väli või alamväli

SE sundelement lühikirje tegemisel (ISBDst)

RB rahvusbibliograafia

tähistab tühikut, kirjesse seda tähist mitte sisestada!

NB! Millenniumis ei sisestata kirjesse alamvälja |a tähist, kui väli algab selle alamväljaga. Juhendis toodud alamvälja |a tähised on illustratiivse tähendusega. Kui alamväli |a on kirjes muul kui esimesel kohal, siis sisestatakse vastav tähis ka kirjesse.

MILLENNIUMI PÜSIPIKKUSVÄLJAD (MP)**Sisukord**

KEEL LANG	Teaviku põhikeele kood	KAT PÄEV CAT DATE	Kataloogimise kuupäev	KIRJE LIIK BCODE3	Kirje staatus elektronkataloogis
SKIP	0-9 Mittearvestatavate sümbolite arv	BIB TASAND BIB LVL	Kirje tasand	RIIK COUNTRY	Teaviku ilmumismaa kood
ASUKOHT LOCATION	Asukoha kood	LAAD MAT TYPE	Teaviku laad		

KEEL – teaviku põhikeele kood (helisalvestiste puhul räägitava teksti keele kood, kui teksti ei ole võimalik tuvastada kasutame koodi **und**)

Sama kood 008/Language ja 041 alamväli |a
Allikaks [MARC Code List for Languages](#)

KAT PÄEV – kataloogimise kuupäev täiskirje tegemisel

- t tänane kuupäev
- c avab kalendri
- b puhastab välja

KIRJE LIIK – kirje staatus elektronkataloogis

- varjamata kirje
- d kustutatud kirje
- n varjatud kirje / nähtamatu kirje
(võib olla varjatud mitmetel põhjustel töö käigus; NB! kui on varjatud seoses kasutamispiranguga, siis teha märkus väljal [506](#))
- c varjatud / nähtamatu tellimiskirje
- k kiirkirje (Tartu)
- e eelkirje (veel ilmunuta, eelkataloogitud)
- r leidumuseeta kirje (kasutada koos asukohakoodiga xx, e-kataloogis ESTER ei leidu), Tallinna baasis md (leidumusega E-kataloogis ESTER Tartu baasis), Tartu baasis xr (leidumusega E-kataloogi ESTER Tallinna baasis)
- j retrokirje (Tartu baas)
- y üliõpilastööd

SKIP – järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv. Vastab välja 245 2. indikaatori väärtusele. Järjestamisel ja otsingul mittearvestatavad sümbolid on kõik artiklid, kirje- ja kirjavahemärgid.

Vt. [Artiklite skippimine](#)

BIB TASE – kirje tasand (= Marker / BIB LEVEL m)

m monograafia

k URL monograafia võrgujuurdepääsuga kirjetel

LAAD

p multimeedium (= Marker / REC TYPE m) (*|h [Elektrooniline teavik], |h[Võrguteavik]*)

q andmebaas (= Marker / REC TYPE m) (*|h[Elektrooniline teavik], |h[Võrguteavik]*)

r tarkvara (= Marker / REC TYPE m) (*|h[Elektrooniline teavik], |h[Võrguteavik]*)

n helisalvestis (= Marker / REC TYPE i) (*|h[Helisalvestis], |h[Võrguteavik]*)

v e-luger (= Marker / REC TYPE r) (*|h[E-luger]*)

RIIK – teaviku ilmumismaa kahe või kolmetäheline kood. Sama kood 008/Country ja 044 esimesel alamväljal |a. Allikaks [MARC Code List for Countries](#)

ASUKOHT – nimetust omava raamatukogu kood (näit. rr, aa, mm jt) Sisestatakse uue bibliokirje loomisel. Kui bibliokirje on teise raamatukogu poolt juba loodud, siis seda koodi ei muudeta. Olemasoleva koodi muudab ära vastav programm süsteemis (kood *multi*)

Kopeerkataloogimisel kui asukohakood on määratlemata (**none**) tuleb see muuta kirjet tõmbava raamatukogu koodiks.

Eelkirjetel on asukohakood määratlemata (**none**) kuni teaviku saabumiseni ükskõik millisesse raamatukogusse.

Varjatud ISBN registrikirjetel jääb asukohakood määratlemata (**none**).

Leidumusega kirjete puhul kasutatavad koodid:

kasutada Tallinna baasis koos kirje liigiga r, asukoha täpsustus väljal 547

md E-kataloog ESTER Tartu

xx E-kataloogis ESTER ei leidu

kasutada Tartu baasis koos kirje liigiga r, asukoha täpsustus väljal 547

xr E-kataloog ESTER Tallinn

MARC21 PÜSIPIKKUSVÄLJAD Sisukord

Järgnevas tabelis on esitatud eri teavikulaadide püsipikkusväljade ja kontrollväljade täitmise kord ja vajadus.

Andmeväli	Heliraamatud jne	E-lugeriid	Arvutifail (multimeedia, tarkvara jne)
MP laad	n	v	p, q, r
Marker (Kirje tüüp)	i	r	m
Marker (Bib. Tasand)	m	m	m
006 (Võrguteavik)	+	-	+
006 (irdlisa)	300 e	300 e	300 e
007 (irdlisa)	300 e	300 e	300 e
007 (võrguteavik)	+	-	+
007	+	-	+
008	+	+	+
245 h	[Helisalvestis] [Võrguteavik]	[E-lugeriid]	[Elektrooniline teavik] [Võrguteavik]

MARKER (LEADER)**Sisukord**

Avab CTRL+R

24-positsiooniline kontrollväli, millest osa genereerib süsteem

REC LENGTH		REC STAT	Kirje staatus	REC TYPE	Kirje tüüp
BIB LEVL	Bibliogr. tasand	ARC CTRL	Kontrolli tüüp	CHAR ENC	Märgi- kodeering
IND CNT		SFLD CNT		BASE ADDRES S	
ENC LEVL	Katal. tasand	CAT FORM	Katal. standard	MULTIP RES REC LEVL	Mitmeos. vlj. kirje tasand
LEN FIELD		LEN START		LEN IMPL	
UNDEFINE					

Kataloogija poolt täidetavad positsioonid:

REC STAT – kirje staatus (Leader/05)**NB!** Ühe raamatukogu piires parandusi tehes kirje staatust ei muudeta.
n uus kirje**REC TYPE** – kirje tüüp (Leader/06)i mittemuusikaline helisalvestis (MP KANDJA = n)
m arvutifail (MP KANDJA => q = andmebaas ; r = tarkvara)
r 3-mõõtmelised esemed ja objektid (MP KANDJA = v)**BIB LEVL** – bibliograafiline tasand (Leader/07, MP BIB TASE = kas m või k)

m monograafia (ühe- või mitmeosaline teavik)

ARC CTRL – kontrolli tüüp (Leader/08)# ilma erilise kontrollita
a arhiivikontroll**CHAR ENC** – märgikodeering (Leader/09)

a UCS/Unicode

ENC LEVL – kataloogimistasand (Leader/17)# täielik kirje, *de visu* (RB tasand)
1 täielik kirje, mitte *de visu* (retrokonversioon)

- 2 mitte päris täielik kirje, mitte *de visu* (retrokonversioon, pealdisi ei ole ajakohastatud)
- 4 keskmise tasandi kirje (näit. välisteaviku kataloogimisel)
- 7 lühikirje (näit. laenutuses tehtud kirjed, ISBD miinimumtasand)
- 8 eelkirje (CIP-kirje)

CAT FORM – kataloogimisstandard (Leader/18)

i ISBD

MULTIPART RESOURCE RECORD LEVEL – mitmeosalise väljaande kirje tasand (Leader/19)

 # ei määratleta või mitterakendatav

- a komplekt
- b iseseisva pealkirjaga osa
- c sõltuvpealkirjaga osa

006 (K)

Sisukord

Avab CTRL+R

E-TEAVIK ja ELEKTROONILINE TEAVIK (diskett, CD-ROM, CD-R) ning VÕRGUJUURDEPÄÄSUGA HELIRAAMAT

Lisatakse alati:

006 m | d | (sõltuvalt sisust võib muutuda faili tüübi kood)

Kasutatakse koos Millenniumi püsipikkusvälja BIB TASE koodiga, mis vastab kirje tasandile võrgujuurdepääsuga kirjetel. See tähendab, kirjeldatakse võrguteavikut, või trükitud raamatu kirjesse on lisatud väli 856, mille kaudu võimaldatakse juurdepääs täielikule või osalisele täistekstile.

Type code	m	Undefine		Audience	
Undefine		File Type	d	Undefine	
Govt Pub		Undefine			

Type code teaviku vorm
m elektrooniline teavik

Undefine jääb tühjaks

Audience tähistatakse püstkriipsuga |

Undefine jääb tühjaks

File Type

- a numbrilised andmed
- b arvutiprogramm
- c kujutuslik (illustratsioon teavikus on olulise informatiivse väärtusega, sisaldades jooniseid, pilte, fotosid jne.)

- d dokument (ainult tekstilised andmed)
- e bibliograafilised andmed
- f font (kirja erinevad viisid – arvutigraafikule)
- g mäng
- h heli, hääled, häämitsused
- i interaktiivne multimeedia (materjal, milles kasutaja saab ise osaleda, nt. keeleõppematerjalid)
- m kombinatsioon (pildi, heli, teksti, animatsiooni, video ja multimeedia kombinatsioonid)
- u tundmatu

Undefine jääb tühjaks

Govt Pub tähistatakse püstkriipsuga |

Undefine jääb tühjaks

Põhiteaviku juurde kuuluvate irdlisade kataloogimisel täidetakse väli 006 ka eri teavikulaade hõlmavate komplektide puhul. On seotud väljaga 300|e. Väli 006 täidetakse vastavalt irdlisa laadile.

Vt. [Lisa 2. Välja 006 täitmine lisaga teaviku kirjes](#)

007 (K)

Sisukord

Välja 007 esimene kood ehk laadi üldmäärang on seotud välja 245|h sisuga: [*Helisalvestis*], [*Elektrooniline teavik*], [*Võrguteavik*]

(selleks, et tekiksid teaviku vormile vastavad lahtrid, tuleb kõigepealt määrata Mat Catg, seejärel väli sulgeda ja uuesti CTRL+R-i abil avada)

Järgnevalt on esitatud [helisalvestise](#), [võrguteaviku](#) ja [arvutifaili](#) füüsilise kirjelduse täitmise juhised.

HELISALVESTISE FÜÜSILINE KIRJELDUS

Avab CTRL+R. Seotud väljaga [300](#).

Mat Catg	s	Spec Mat	...	Undefine	
Speed	...	ConfPlay	...	Groove W	...
Dimens	...	TapWidth	...	TapeConf	...
KindDisc	...	KindMat	...	KindCut	...
C P Char	...	Cap Stor	...		

Mat catg (007/00) Materjali kategooria
s – helisalvestis

Spec mat (007/01) Teaviku laadi erimäärang (seotud [300](#) |a alamväljaga)

d - heliplaat (ka CD)
s - helikassett
z - muu

Undefined (007/02) jääb tühjaks

Speed (007/03) Kiirus

z - muu

Vinüülplaadid

a - 16 2/3 p/''

b - 33 1/3 p/''

c - 45 p/''

d - 78 p/''

CD

f - 1.4 m/'''

Kassetid

l - 4,76 cm/'''

Helilindid

p - 15 tolli/''' = 38,08 cm/''' (*stuudiolint*)

Conf Play (007/04) Taasesituskanalite konfiguratsioon

m - mono

q - kvadro

s - stereo

z - muu

GrooveW (007/05) Vao laius

m - mikrovagu (33 1/3 ja 45 p/'' - plaadid)

n - mittekohaldatav (CD, helilint, helikassett)

s - jäme/standard (78 p/'' - plaadid)

z - muu

Dimens (007/06) Mõõtmed

z - muu

Helilindid ja -plaadid

a - 7,6 cm (3 tolli)

b - 12,7 cm (5 tolli)

c - 17,5 cm (7 tolli)

d - 25 cm (10 tolli)

e - 30 cm (12 tolli)

f - 40,6 cm (16 tolli)

g - 12 cm (4 3/4 tolli - tavaline CD)

j - 9,8x6,4 cm (3 7/8 x 2 1/2 tolli - tavaline helikassett)

o - 13,3x9,8 cm (5 1/4 x 3 7/8 tolli)

s - 7,0x10,2 cm (2 3/4 x 4 tolli)

Tap With (007/07) Lindi laius

l - 0,317 cm (1/8 tolli - kassetid)

m - 0,635 cm = 1/4 tolli
 n - mittekohaldatav (CD, heliplaadid)
 z - muu

Tape Conf (007/08) Lindi konfiguratsioon (ridade arv)

a - 1-realine
 b - 2-realine
 c - 4-realine
 d - 8-realine
 e - 12-realine
 f - 16-realine

n - mittekohaldatav (CD, heliplaat)
 z - muu

Kind Disc (007/09) Plaadi või lindi liik

i - mittetiražeeritud väljaanne (Instantaneous, recorded on the spot)
 m - tiražeeritud väljaanne

Kind Mat (007/10) Materjal

m - metall ja plastmass (CD, DVD, lindid)
 p - plastmass (33 1/3 ja 45 p/' heliplaadid)
 z - muu

Kind Cut (007/11) Plaadi lõike liik

l - lateraalne või kombineeritud (kaasaegsed vinüülplaadid)
 n - mittekohaldatav (CD, helilint, kassett)
 z - muu

SP Char (007/12) Taasesituse eriomadused

| - ei kasuta koodi

Cap Stor (007/13) Salvestustehnika

d – digitaalsalvestus
 e - analoogsalvestus
 z - muu

CD näide:

Mat Catg	s	Spec Mat	d	Undefine	
Speed	f	ConfPlay	s	Groove W	n
Dimens	g	TapWidth	n	TapeConf	n
KindDisc	m	KindMat	m	KindCut	n
S P Char		Cap/Stor	d		

ARVUTIFAILI JA VÖRGUTEAVIKU FÜÜSILINE KIRJELDUS

Mat Catg	c	Spec Mat	...	Undefined	
Color		Dimens	...	Sound	
Image Bit		File Fmt		QA Targt	
Ant/srce		Lvl Comp		RfmtQual	

Mat Catg materjali kategooria (007/00)

c arvutifail/elektroniline teavik

Spec Mat teaviku laadi erimäärang (007/01)

a lindikassett (*cartridge*)

b *chip cartridge*

c arvuti laserketta kassett

f lindikassett (*tape cassette*)

h lindiketas (*tape reel*)

j magnetketas (*diskett*)

m magnetoptiline ketas

o laserketas (*CD-ROM, DVD-ROM*)

r kaugpöördus (*võrguressursid*)

u tundmatu

z muu

Undefined määratlemata positsioon (007/02) jääb tühjaks

Color värving (007/03) tähistada püstkriipsuga |

Dimens mõõtmed (007/04)

a 3 1/2 in (*diskett*)

e 12 in

g 4 3/4 in või 12 cm (*CD-ROM, DVD-ROM*)

i 1 1/8 x 2 3/8 in

j 3 7/8 x 2 1/2 in

n mitterakendatav (*võrguressursid*)

o 5 1/4 in

u teadmata

v 8 in

z muud

Sound heli (007/05) tähistada püstkriipsuga |

Image Bit (007/06-08) tähistada püstkriipsudega |||

File Fmt (007/09) tähistada püstkriipsuga |

QA Targt (007/10) tähistada püstkriipsuga |

Ant/srce (007/11) tähistada püstkriipsuga |

Lvl Comp (007/12) tähistada püstkriipsuga |

RfmtQual (007/13) tähistada püstkriipsuga |

Näide (CD-ROM):

Mat Catg	c	Spec Mat	o	Undefine	
Color		Dimens	g	Sound	
Image Bit		File Fmt		QA Targt	
Ant/srce		Lvl Comp		RfmtQual	

Näide (võrguteavik):

Mat Catg	c	Spec Mat	r	Undefine	
Color		Dimens	n	Sound	
Image Bit		File Fmt		QA Targt	
Ant/srce		Lvl Comp		RfmtQual	

VÕRGUJUURDEPÄÄSUGA TEAVIK

Lisatakse alati teine 007:

cr |n|||||||

HELISALVESTIS või ELEKTROONILINE TEAVIK FÜÜSILISEL KANDJAL - väljaande kataloogimisel täidetakse väli 007 lisaks ka eri teavikulaade hõlmavate komplektide puhul (näit. põhiväljaanne + DVD-ROM). Väli 007 täidetakse vastavalt irdlisa füüsilisele kandjale.

Vt. Lisa 2. [Välja 007 täitmine lisaga teaviku kirjes](#)

008 (MK)**Sisukord**

Avab CTRL+R

40-positsiooniline kontrollväli, positsioonid 00-17 ja 35-39 on ühesugused kõigi teavikulaadide jaoks, positsioonid 18-34 määratletud vastavalt teavikulaadile.

Osa positsioone võib jääda täitmata ja tähistatakse püstkriipsuga (|). Järgnevalt on esitatud [helisalvestise](#) (ka heliraamat), [elektroonilise teaviku \(arvutifaili\)](#) ja [e-lugeri](#) 008 väljade täitmise juhised.

ELEKTROONILINE TEAVIK

Esitatud on positsioonide 008/00-39 koodid koos seletustega.

Ühised positsioonid **00-17** ja **35-39** on määratletud üheselt kõikide laadide jaoks ja esitatud kursiivis hallil taustal. Positsioonid 18-34 on määratletud erinevalt, vt. ka [e-lugeri](#) ja [helisalvestise](#) (ka heliraamat) 008 täitmise juhiseid.

Date Ent		Dat Type		Date One	
Date Two		Country		Undefine	
Audience		Undefine		FileType	
Undefine		Govt Pub		Undefine	
Language		Modified		Cat Srce	

Date ent kataloogimise kuupäev (008/00-05) **Alati täita!**
Kuupäev sisestatakse kujul *aakkpp* – 080501 = 1. mai 2008
Seda kuupäeva hiljem enam ei muudeta (ka kopeerkataloogimisel mitte).

Date Type ilmumisaasta tüüp väljadel Date One ja Date Two (008/06)
Date One esimene ilmumisaasta (008/07-10). *Seotud väljaga [260](#)*
Date Two teine ilmumisaasta (008/11-14). *Seotud väljaga [260](#)*

Üks aastaarv:

s üks teatud või tõenäoline ilmumisaasta: DateOne on täidetud ja DateTwo on tühi

Kaks aastaarvu:

m mitmekõitelise teose algus- (DateOne) ja lõppaasta (DateTwo)
r järeltrüki/taastrüki (DateOne) ja originaali aasta (DateTwo)
t ilmumisaasta (DateOne) ja autoriõiguse omandamise *copyright* aasta (DateTwo)

Kui osa aastaarvust on teadmata, kirjutatakse teadmata kohtadele **u**.

NÄITED

008 19uu
260 /c[19--?]

Country ilmumismaa (008/15-17) **Alati täita!**

Esimesel kohal oleva ilmumismaa kahe või kolmetäheline kood. Sama kood Millenniumi püsipikkusväljal ja [044](#) esimesel alamväljal ja (RB tasand).

Allikaks [MARC Code List for Countries](#).

Eesti Vabariik er

USA, Kanada ja UK puhul osariike ei märgi, ka kopeerkataloogimisel alati parandada

xxu USA

xxc Kanada

xxk UK

gw Saksamaa

ru Venemaa

xx ilmumiskoht teadmata

Undefine määratlemata positsioon (008/18-21) **jääb tühjaks**

Audience sihtlugeja (008/22) **tähistada püstkriipsuga |**

Undefined määratlemata positsioon (008/23-25) jääb tühjaks

FileType (008/26)

- a numbrilised andmed
- b arvutiprogramm
- c kujutislikud andmed
- d dokument (tekstilised andmed)
- e bibliograafilised andmed
- f font
- g arvutimäng
- h heli
- i interaktiivne multimeedia
- j online (võrguressurss)
- m kombinatsioon (pilt, heli, tekst, multimeedia)
- z muu

Undefined määratlemata positsioon (008/27) jääb tühjaks

Govt Pub valitsuse väljaanne (008/28) tähistada püstkriipsuga |

Undefined määratlemata positsioon (008/29-34) jääb tühjaks

HELISALVESTIS

Teavikute ühiste positsioonide täitmist vt. [arvutifaili](#) 008 väljade juhise juurest (väljade tähised esitatud kursiivis hallil taustal).

Esitatud on positsioonide 008/18-34 koodid koos seletustega.

<i>Date Ent</i>		<i>Dat Type</i>		<i>Date One</i>	
<i>Date Two</i>		<i>Country</i>		FormComp	
Format		MusicPts		Audience	
FormItem		Acc.Mat1		Acc.Mat2	
Acc.Mat3		Acc.Mat4		Acc.Mat5	
Acc.Mat6		Lit Text		Undefined	
Trans/arr		Undefined		<i>Language</i>	
<i>Modified</i>		<i>Cat Srce</i>			

FormComp muusikateose vorm (008/18-19 Music) 2 positsiooni tähistada püstkriipsuga ||

Format noodi tüüp (008/20 Music) tähistada püstkriipsuga |

MusicPts partiid (008/21 Music) tähistada püstkriipsuga |

Audience sihtkuulaja (008/22 Music) tähistada püstkriipsuga |

FormItem eksemplari vorm (008/23 Music) tähistada püstkriipsuga |

Acc.Mat1-6 irdlisa (008/24-29 Music) 6 positsiooni tähistada püstkriipsuga |||||

Lit Text kirjanduslik tekst mittemuusikalisel helisalvestisel (008/30-31 Music)

- # muusikaline helisalvestis
- a autobiograafia
- b biograafia
- c konverentsi materjalid
- d näidend
- e essee
- f ilukirjandus (*nt ilukirjanduslikud heliraamatud*)
- g raport
- h ajalugu
- I juhend
- j keeleõppe materjal
- k komöödia
- l loeng, kõne
- m memuaarid
- o muinasjutt
- p luule
- s helid
- t intervjuud
- z muu (*ülejäänud sõnalist materjali sisaldavad teavikud*)

Undefined määratlemata positsioon (008/32 Music) **jääb tühjaks**
Trans/arr transponeerimine ja seadmine (008/33 Music) **tähistada püstkriipsuga |**
Undefined määratlemata positsioon (008/34 Music) **jääb tühjaks**

Language teose põhikeel (008/35-37)

Sama kood Millenniumi püsipikkusväljal ja vajadusel [041](#) alamväljal |a.
Allikaks [MARC Code List for Languages](#).

Kui ei ole keelelist kuju, jääb tühjaks
Kui rohkem kui kuus keelt, pannakse **mul** (*multiple*)
Kui määratlemata, siis **und** (*undetermined*)

Modified kirje tähestiku teisendamine (008/38)

- # tähestikku ei ole teisendatud
- o latiniseeritud

Cat Srce kirje loonud asutuse tüüp (008/39) **Alati täita!**

Näitab originaalkirje (ka kaardil, kui see transkribeeritakse) loonud asutuse tüüpi. Seotud väljaga [040](#), mis sisaldab konkreetsete asutuste koode.

- # riiklik (üleriigiline) bibliograafiaasutus (nt rahvusraamatukogu)
- c teised ELNETi raamatukogud

u kirje allikas teadmata

E-LUGER

Teavikute ühiste positsioonide täitmist vt. [arvutifaili](#) 008 väljade juhise juurest (väljade tähised esitatud kursiivis hallil taustal).

Esitatud on positsioonide 008/18-34 vastavalt teavikulaadile (arvutifail, helisalvestis)

Date Ent		Dat Type		Date One	
Date Two		Country		Run Time	
Undefine		Audience		Undefine	
Govt Pub		FormItem	s	Undefine	
Type Mat	r	Techniq		Language	
Modified		Cat Srce			

Run Time määratlemata positsioon (008/18-21) **tähistada**
püstkriipsudega |||

Undefine määratlemata positsioon (008/22) **jääb tühjaks**

Audience määratlemata positsioon (008/23) **tähistada**
püstkriipsuga |

Undefine määratlemata positsioon (008/24-28) **jääb tühjaks**

Govt Pub määratlemata positsioon (008/29) **tähistada**
püstkriipsuga |

FormItem teaviku vorm (008/30)

s elektrooniline

Undefine määratlemata positsioon (008/31-32) **jääb tühjaks**

Type Mat materjali tüüp (008/33)

r 3-mõõtmelised esemed ja objektid (*e-luger*)

Techniq määratlemata positsioon (008/34) **tähistada**
püstkriipsuga |

KONTROLLNUMBRITE JA KOODIDE VÄLJAD

[Sisukord](#)

020 ISBN – RAHVUSVAHELINE RAAMATU STANDARDNUMBER (K)

[Sisukord](#)

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

- |a ISBN (MK) **SE**
- |c hind (MK) **NB!** kasutusel ainult eelkirjetes, teaviku ilmumisel kustutatakse
- |z vale ISBN (K)

NB! ISBN numbrirühmade vahele sidekriipse ja tühikuid ei panda.

RB kirjetes pannakse kirjesse kõik ISBNid (õiged ja valed, 10- ja 13-numbrilised, irdlisade ISBNid)

RB kirjetes dubleeritakse ISBN väljal 910 alamväljadel |b |z koos sidekriipsude ja täpsustavate sõnadega.

NÄITED

- 020 ##** |a9282886298 (CD-ROM)
- 020 ##** |a9789985717493 (DVD-ROM)
- 020 ##** |a9789949471003 (mp3)

024 TEISED STANDARDNUMBRID (K)**Sisukord****I indikaator**

- 0 rahvusvaheline standardne helisalvestise kood (ISRC)
- 1 UPC (Universal Product Code)
- 3 kaubavöötкод (EAN)**
- 7 allikas on määratletud alamväljal 2
- 8 määratlemata standardnumber

II indikaator

Määratlemata

NB! Standardnumbri numbrirühmade vahele võib jätta sidekriipse või tühikuid, s.t. kirjes säilib sama kirjapilt nagu teavikus.

Alamväljad

- |a standardnumber või kood (MK)
- |z vale number (K)
- |2 standardnumbri või koodi allikas (MK)

Koodi allikaks on [Standard Identifier Source Codes](#)

doi	Digital Object Identifier
isan	International Standard Audiovisual Number
isrc	International Standard Recording Code
iswc	International Standard Musical Work Code

NÄITED

024 3# |a9799985955702
024 7# |a10.1200/9780470057339|2doi
024 8# |aSx-21-99-400-EN-Z
024 8# |aWHO/EURO/HFA-DB

028 KIRJASTAJANUMBER (K) Sisukord

Kirjastajanumber ehk tootenumber.

I indikaator

0 väljaande number
1 matriitsi number, millest väljaanne on pressitud
3 muu muusikanumber (number, mis pole väljaande- ega matriitsinumber)
4 videosalvestise number

II indikaator

0 pole märkust ega täiendkirjet

Alamväljad

|a kirjastaja number (MK)
|b numbri allikas (MK)

NB! Numbrirühmade vahele võib jätta sidekriipse või tühikuid, s.t. kirjes säilib sama kirjapilt nagu teavikus.

Numbri ees olevad lühendid kirjutatakse (näit. UE, Z, EP, jpt.). **Ei kirjutata Nr., No jm. numbrile viitavaid lühendeid.**

NÄITED

028 00|aZLP 56474-5|bColumbia
028 10|aC92 23297 002|bМелодия
028 10|a Д-0012415-16|bМосковская театральная фабрика ВТО
028 40|a100058|bArthaus Musik

020 ##|a9510245321

024 1#|a9789510245323

028 00|aODE 906-2|bOndine

(raamatu standardnumber, kaubanduslik vöotkood ja väljaande number ühest ja samast kirjest)

040 KATALOOGIMISKOHT(MK) SE**Sisukord****Indikaatorid**
määratlemata**Alamväljad**

- |a originaalkataloogija - see, kes esimesena kataloogib (MK)
- |b kataloogimiskeel - alati eesti keel (est) (MK)
- |c arvutiloetava kirje koostaja (MK)
- |d kirjet muutnud asutus (ka kopeerkataloogimisel) (K)

Raamatukogude koodid:

(paksus kirjas on praegu kasutusel olevad koodid)

ErEAR	Eesti Akadeemiline Raamatukogu (» al. 2005 ErTLUAR)
ErEHR	Eesti Hoiuraamatukogu
ErEKAR	Eesti Kunstiakadeemia Raamatukogu
ErEKMR	Eesti Kunstimuseumi Raamatukogu
ErEMAR	Eesti Muusikaakadeemia Raamatukogu (» al. 2005 ErEMTAR)
ErEMR	Eesti Meditsiiniraamatukogu (» al. 2007 ErTLUAR)
ErEMTAR	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia raamatukogu (varasem ErEMAR)
ErEPUR	Eesti Maaülikooli Raamatukogu (varasem Eesti Põllumajandusülikooli Raamatukogu)
ErERM	Eesti Rahva Muuseumi Raamatukogu
ErKMAR	Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu
ErRR	Eesti Rahvusraamatukogu
ErTlnKR	Tallinna Keskraamatukogu
ErTLUAR	Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu (varasem ErEAR, ErTPUR)
ErTPUR	Tallinna Pedagoogikaülikooli raamatukogu (» al. 2005 ErTLUAR)
ErTrtKR	Tartu Oskar Lutsu nim. Linnaraamatukogu (varasem Tartu Linna Keskraamatukogu)
ErTTUR	Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu
ErTTKR	Tallinna Tehnikakõrgkooli Raamatukogu
ErTUR	Tartu Ülikooli Raamatukogu

NÄITED

040 ## |aErRR|best|cErRR

040 ## |aErTlnKR|best|cErTlnKR|dErEMTAR

041 KEELEKOODID (K)[Sisukord](#)

Seotud keelekoodiga Millenniumi püsipikkusväljal ja väljal 008. Mitme keele puhul esimene keelekood on sama, mis Millenniumi püsipikkusväljal ja väljal 008. Keelemärkus väljal [546](#). Iga keelekood kirjutatakse eraldi alamväljale, korrates püstkriipsu ja alamvälja tähist.

Keelekoode kasutatakse

- Elektrooniliste teavikute puhul, kui on tegemist andmete või kasutajakeskkonna mitme keelega
- irdlisa(d) on teises keeles
- tegemist on tõlketeavikuga

Kui teoses on üle 6 keele, kasutatakse koodi **mul**, millele eelneb põhikeele kood. Kui üks neist on eesti keel, siis kasutada näiteks |dest|dmul (MILL, 008 = est).

I indikaator

0 originaalteos, ei sisalda tõlget

1 tõlketeos või sisaldab tõlget

II indikaator

määratlemata MARC keelekood

Alamväljad|a **põhiteksti keel (kuni 6 keelt, I indikaator 0) (K)**

|b kokkuvõtte keel (I indikaator 0) (K)

|d **lauldava või räägitava teksti keele kood kasutada heliraamatute puhul (kuni 6 keelt, I indikaator 0) (K)**

|f sisukorra keel (I indikaator 0) (K)

|g irdlisa keel (I indikaator 0) (K)

|h originaali ja/või vahendusteksti keel (I indikaator 1) (K)

NÄITED

041 0# |dest|deng|dger

041 0# |dest|dmul - põhikeel eesti keel, teoses veel üle kuue keele

041 1# |ager|beng|bfre|bspa|bchi|heng - põhitekst saksa keeles, kokkuvõtte inglise, prantsuse, hispaania ja hiina keeles, tõlge inglise keelest

044 KIRJASTAJA VÕI TRÜKKIJA MAA KOOD (MK)[Sisukord](#)

Kasutatakse ainult RB kirjete puhul.

Kui teavik ilmub korraga rohkem kui ühes riigis, siis Millenniumi püsipikkusväljale ja väljale 008 läheb 1. riigi kood, kõik koodid lähevad väljale 044. Ära tuuakse kuni 6 koodi. Kasutatakse MARC kooditabelit [MARC Code List for Countries](#)

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a tootja maa kood (K)

NÄITED

044 ## |aer|afi (ilmunud üheaegselt Eestis ja Soomes)
260 ## |aTallinn : |bLooduskiri (levitaja) ; |aHeinola (Soome) : |bI. Heiskanen, |a1998

072 ÜLDINE UDK INDEKS[Sisukord](#)

Vt. [Liigitamine ja märksõnastamine ESTERis](#) ; [UDK RB liigitustabel välja 072 jaoks](#)

080 UDK INDEKS (registriindeks)[Sisukord](#)

Vt. [Liigitamine ja märksõnastamine ESTERis](#)

ANDMEVÄLJAD[Sisukord](#)**100 ISIKUNIMI PEALDISENA (MK)**[Sisukord](#)

1-3 autoriga teose **esimene autor**. Kontrollida nimepealdisi registrist. Võimalusel kasutada normitud nimekuju. Rolle ei märgita. (Heliraamatu teksti esitajad tuuakse ära märkuseväljal [511](#))

I indikaator

- 0 pealdise esimeseks elemendiks eesnimi
- 1 pealdise esimeseks elemendiks perekonnanimi

II indikaator

Määratlemata

Alamväljad

- |a isikunimi (MK)
- |b numeratsioon (MK)
- |c nimega seotud tiitlid, muud sõnad (K)
- |d nimega seotud daatumid (MK)

NÄITED

100 1# |aKolker, Robert Phillip
245 10 |a*Film, form, & culture*|h[Elektroniline teavik] /|cRobert Kolker

100 1# |a Käo, Henno,|d1942-2004
245 10 |a*Noorpagana lood*|h[Helisalvestis] :|bkuulamisraamat /|cHenno Käo ; helirežissöör Arian Levin
511 0#|aEsitaja: Jan Uuspõld

100 1# |aLauristin, Marju,|d1940-
245 10 |a*Müüdid meedias*|h[Helisalvestis] /|cMarju Lauristin ; toimetaja Jaan Tootsen ; helirežissöör Külli Tüli

100 0# |aLuulur,|cpseud.
245 10 |aOn|h[Helisalvestis] /|ckõik tekstid ja esitus: Luulur

100 1# |aБлок, Александр Александрович,|d1880-1921
245 10 |aАлександр Блок.|nПластика 3|h[Helisalvestis]

100 1# |aЛенин, Владимир Ильич,|cpсевд.,|d1870-1924
245 10 |aIII Коммунистический Интернационал|h[Helisalvestis]

110 KOLLEKTIIVAUTOR PEALDI SENA (MK)[Sisukord](#)

Välja üldjuhul ei kasutata. Kollektiivautor märkida väljale [710](#).

111 AJUTINE KOLLEKTIIVAUTOR PEALDI SENA (MK)[Sisukord](#)

Välja üldjuhul ei kasutata. Ajutine kollektiivautor märkida väljale [711](#).

245 PEALKIRJA- JA VASTUTUSANDMED (MK)**Sisukord**

ISBD 1. ala jälgendab teavikus toodut.

Andmeallikas:

1. Teavik ise
2. Tootja poolt välja antud karp, ümbris, mapp jms
3. Irdlisana kaasasolev tekst. Helisalvestiste puhul eelistatakse

tekstilisi allikaid helilistele

Keel: nagu andmeallikal, lühendeid ei kasutata [v.a. lühendid et al.; и др.; jt.]

Vt. ka [Vastutusandmed teavikute kataloogimisel](#)

I indikaator

- 0 kirje pealkirja järgi (väli 1XX puudub);
1 kirjel on pealdis, täidetud on väli 1XX

II indikaator

- 0-9 järjestamisel ja otsingul mitteamvestatavate sümbolite arv (= SKIP Millenniumi püsipikkusväljal) Näit. artiklid, samuti kirjavahemärgid jm. sümbolid

Vt. ka [Artiklite skippimine](#)

Alamväljad

- |a põhipealkiri (MK) **SE** → **ISBD 1.1**
|h laadi üldmäärang (MK) → **ISBD 1.2**
|h[Võrguteavik] (*ligipääs üle veebi*) |h[Elektrooniline teavik] (*teavik füüsilisel kandjal*) |h[Helisalvestis] (*heliraamat*) |h[E-luger]
|b täiendandmed (MK) → **ISBD 1.4**
|c vastutusandmed (MK) **SE** → **ISBD 1.5**
|n osa/köite number (*mitmeosaline teavik*) (K)
|p osa/köite pealkiri (*mitmeosalise teaviku sõltuv- e. individuaalpealkiri*) (K)

Alamväljade järjekord : ahbc ; anphbc ; ahbnp

|b võib olla ka enne alamvälju |n ja |p (ISBD järgi täiendandmed märgitakse selle pealkirja järgi, mille juurde nad keeleliselt kuuluvad), aga **alati peale** alamvälja |h.

Rahvusbibliograafia kirjes märgitakse väljale 245 kuni 3 rööppealkirja, ülejäänute kohta tehakse märkus väljal [500](#). Välisteavikute kataloogimisel märgitakse kirjesse kuni 2 rööppealkirja, soovi korral võib ülejäänute kohta teha märkuse väljal [500](#).

NÄITED

245 00 |aEla ja sära|h[Helisalvestis] :|bEKNK Talvekonverents 2006 : 27. ja 28. jaanuaril Eesti Rahvusraamatukogus /|ckõnelevad Märt Vähi ... [jt.]

300 ##|a1 CD (4 t.23 min.) ;|c12 cm

245 00 |aKuula & korda|h[Helisalvestis] :|binglise keel algajatele.|n1 = Listen & repeat : English for beginners!.|n1 /|ckoostanud Kaidi Peets

246 11 |aListen & repeat|h[Helisalvestis].|n1

300 ##|a1 CD (1 t. 30 min.) ;|c12 cm

511 0#|aEsitajad: Sheila Süda (eesti keel), Michael Haagen (inglise keel)

245 00 |aTradeCAN|h[Elektrooniline teavik] :|bdatabase tool to analyze international competitiveness /|cEconomic Commission for Latin America and the Caribbean, World Bank

300 ##|a2 CD-ROMi

245 00 |aArvutiõppe CD|h[Elektrooniline teavik] /|cRenovel RVV

245 00 |aEd. Tubina bibliograafia.|nI-III|h[Helisalvestis] :|besitlus 21. mail 1998. a. Eesti Rahvusraamatukogus

300 ##|a1 helikassett

245 10 |aOnu Remuse jutte|h[Helisalvestis] /|cJ. Chandler Harris ; tõlkinud Valter Rummel ; kunstnik Raivo Tihanov

300 ##|a1 CD (52 min. 8 s.) :|bADD ;|c12 cm

245 10 |aVäikevend ja Karlsson katuselt|h[Helisalvestis] /|cAstrid Lindgren ; tõlkinud Vladimir Beekman ; kujundanud Maret Olvet

300 ##|a1 CD (67 min.) :|bADD ;|c12 cm

245 00 |aTippmälu|h[Elektrooniline teavik] :|bmälumäng kõigile /|c[koostanud Margus Sanglepp ; mängu kujundus: Reet Rea]

245 00 |a1410: teutoonide viimane rünnak|h[Elektrooniline teavik] :|beestikeelne ajalooline strateegiamäng /|cAsecom

100 1# |aТяхепылд, Кадри

245 10 |aЛегенды и предания старого Таллинна|h[Helisalvestis] /|cКадри Тяхепылд, Дорис Карева ; перевод: Анна Плотникова & Майа Луст

100 1# |aМаграчев, Лазарь Ефимович, |d1914-1988
 245 10 |aВызываем прошлое на себя |h[Helisalvestis]
 : |bдокументальная композиция / |cавтор Л. Маграчев

E-lugeriid

245 00 |aSony Reader |h[E-luger] : |b[e-raamatud]
 245 00 |aeReeder |h[E-luger] : |b[e-raamatud]
 245 00 |aiPad |h[E-luger] : |b[e-raamatud]

246 TEISENDPEALKIRJAD (K)

Sisukord

Väljale 246 märgitakse

- rööppealkirjad
- pealkirja tuntuim osa
- mitmeosalise teose osa pealkiri (245 |p)
- põhipealkirja teisendid (numbrite või arvsõnaga algavad, akronüümid jms)
- rooma numbritega algavate pealkirjade puhul esitatakse teisendpealkirjana araabia numbritega algavad variandid
- araabia numbritega algavatest pealkirjadest teisendatakse sõnadega algavateks need, mida eeldatavalt sõnadega otsitakse

NB! Teisendpealkirja ei tehta aastaarvuga algavatele pealkirjadele.

NB! Väljal 246 puudub skip ehk järjestamisel mittearvestatavate sümbolite ärajätmiseks vajalik indikaator. Skippi vajavatele pealkirjadele teha täiendkirje väljal [740](#). Artikleid *a* ja *the* oskab süsteem ise mitte arvestada.

I indikaator

1 tehakse märkus ja täiendkirje

II indikaator – pealkirja tüüp

andmed puuduvad, pole ükski järgnevaist (kasutatakse alamvälja |i – sissejuhatav fraas)
 0 osa pealkiri (245 |p), alternatiivpealkiri (245 |a) või pealkirja enamtuntud osa
 1 rööppealkiri (245 |b)
 3 muu pealkiri (numbriga algavad, uues kirjaviisis pealkirjad jms)
 4 kaanepalkiri
 8 seljapealkiri
 9 originaali pealkiri

Alamväljad

- |a põhipealkiri (MK)
|h laadi üldmäärang (MK) |h[Võrguteavik] (*ligipääs üle veebi*),
|h[Elektroniline teavik] (*teavik füüsilisel kandjal*), |h[Helisalvestis]
(*heliraamatud*), |h[E-luger]
|b täiendandmed (MK) (*alamvälja reeglina ei kasutata, lisatakse juhul, kui ainult alamvälja |a kasutamisel tekib pealkirjade registrisse mitu sarnast pealkirja*)
|n osa number (K)
|p osa pealkiri (K)
|i sissejuhatav fraas (MK) - kasutatakse siis, kui ei ole tegemist ühegi 2. indikaatoriga määratletava pealkirjatüübiga

NÄITED

245 00 |aБаба Вирса Сингх Джи. БИ БГ|h[Helisalvestis] /|cперевод
Олега Серебрякова

246 1# |iKaaneümbrisel ka pealkiri: |aБи Бог|h[Helisalvestis]

245 00 |aElectronic word lists|h[Elektroniline teavik] : |bMari, Mordvin
and Udmurt with SFOu WordListTool 1.3 for PC and Mac = Электронные
списки слов : марийский, мордовские и удмуртский языки

246 11 |aЭлектронные списки слов|h[Elektroniline teavik]
: |bмарийский, мордовские и удмуртский языки

245 00 |aKuula & korda. Ärikeel. |n1|h[Helisalvestis] = |bСлушай &
повторяй. Бизнес. |n1 /|c[koostanud Svetlana Starikovitš]

246 13 |aKuula ja korda. Ärikeel. |n1|h[Helisalvestis]

246 11 |aСлушай & повторяй. Бизнес. |n1|h[Helisalvestis]

246 13 |aСлушай и повторяй. Бизнес. |n1|h[Helisalvestis]

245 00 |aTollMach text|h[Elektroniline teavik] : |bonline Estonian-
Russian translation system = эстонско-русский транслятор текстов =
eesti-vene tekstitranslaator /|cEVE Systems

246 11 |aOnline Estonian-Russian translation system|h[Elektroniline
teavik]

246 11 |aЭстонско-русский транслятор текстов|h[Elektroniline
teavik]

246 11 |aEesti-vene tekstitranslaator|h[Elektroniline teavik]

E-Lugeriid

245 00 |aSony Reader|h[E-luger] : |b[e-raamatud]

246 13 |aE-luger Sony Reader

250 EDITSIOONIANDMED (MK)**Sisukord**

ISBD 2. ala

Andmeallikas: kogu teavik

Keel: nagu andmeallikal, kasutatakse standardlühendeid.

Kasutada araabia numbreid

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a väljalaske- ja versiooniandmed (MK) **Rakendatavuse korral SE**

→ **ISBD 2.1**

|b väljalaske- ja versiooniandmetega seotud rööp- ja vastutusandmed (MK) → **ISBD 2.2**

NÄITED

250 ## |aSpecial ed.

250 ## |a2-disc set

250 ## |aVersion 3

250 ## |aSchool ed.

250 ## |a4th ed.

250 ## |a2., parand. ja täiend. väljaanne

E-lugeritel märgitakse mudel ja seerianumber

250 ## |aTouch ed. PRS-650

250 ## |aeReeder C1

260 ILMUMISANDMED (K)**Sisukord**

ISBD 4. ala

Andmeallikas: kogu teavik

Keel: nagu andmeallikal, lühendeid ei kasuta

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a ilmumis- ja/või levitamiskoht (K) **SE**

|b kirjastaja, levitaja (K) **SE**

|c ilmumisaasta või autoriõiguse aasta (K) **SE**

NÄITED

260 ## |aLondon :|bHarcourt Brace,|c1996

260 ## |aTallinn :|bArsis :|bVähi,|c2000

260 ## |aColchester :|bChandos,|cp1998

260 ## |aMünchen ;|aBerlin :|bDeutscher Kunstverlag,|cc2006
260 ## |a[New York] :|bACM,|c2009
260 ## |a[Tallinn] :|bKoolibri :|bEesti Raadio,|c2001

E-lugeritel esitatakse tootja ja väljalaske aasta

260 ## |aJapan :|bSony,|cc2010

Võrguteaviku puhul võib märkida väljaandjaks asutuse, organistatsiooni või üksikisiku, kelle kodulehel teavik asub.

Mõned võimalikud variandid võrguväljaande ilmumisanndmete määramiseks:

- Üks kindel aastaarv, mis on võrguteavikus kirjas (näit. 1997)
- Copyright' aasta tähisega c. (näit. c1998)
- Mitu copyright'i aastat, siis võtame viimase aasta
- Aasta võetud page info andmetest (last updated) -> 1998?
- Ennustatav/Oletatav aasta, kui ei ole ühtegi aastaarvu võimalik tuvastada. (näit. 200-?)

Kui väljaandjaks on asjaosaline isik (nn. autorkirjastaja) kasutada perekonnanime ees initsiaali. Isikunimelise kirjastuse puhul aga perekonnanimi ilma initsiaalideta.

028 00 |aHMC 90933|bHarmonia mundi

260 ## |aArles :|bHarmonia mundi,|c1994

Lisatiraaži (juurdetrüki) puhul **korratatakse alamvälja** |c, kuhu kirjutatakse **kõige hilisema lisatiraaži** aasta. Kirjesse jääb kaks ilmumisaastat – algne ja kõige hilisem. Märkuseväljal tuuakse ära kõigi lisatiraažide aastad. Välja 008 ei muudeta.

Eksemplarikirjes võib kasutada konkreetse juurdetrüki näitamiseks **note2** välja.

Ilmumisaasta puudumisel kasutatakse **p-aastat** (fonogrammi tootmise aasta) või kui ka see puudub, siis **copyright-aastat**.

Märge vastavalt - **paastaarv** (p2001) ja **caastaarv** (c1987)

008/07-10 1979

260 ## |aTallinn :|bTallinna Heliplaadistuudio,|c1979,|c1982

500 ## |aLisatiraažid aastatel 1980, 1982

500 ## |aOriginaal CD ilmunud 2004

või:

534 ## |pOriginaal CD:|cHolland : Virgin Benelux, c1976

Eestikeelsetel teavikute kirjeldamisel kasutatakse eestikeelseid lühendeid (p.o., s.o., jt., jne.), erandina ilmumiskoha ja/või kirjastaja puudumisel kasutatakse alati ladinakeelseid lühendeid [S.l. : s.n].

Võõrkeelsetel teavikutel kasutame ainult ladinakeelseid lühendeid ja venekeelsetel teavikutel on lühendid kirillitsas (и т.д. = jne. ; б.и. = ilma kirjastuseta ; б.м. = ilma kohata ; т.е. = see on).

Väljale **260** märgitakse ilmumiskoht nii nagu teavikus : Reval, Tartus, Rija linnas, Sõmerpalus.

Ilmumiskoha identifitseerimiseks võib lisada riigi, osariigi, maakonna vms. nime. Nimi asetatakse ümarsulgudesse, kui see võetakse kehtestatud andmeallikast, ning nurksulgudesse, kui see võetakse muust allikast. USA osariikide lühendid on vastavalt AACR2-le (näit Mass. = Massachusetts)

260 ## |a Cambridge (Mass.)

260 ## |a Haabneeme [Harjumaa]

Teadaolevalt vale, parandatud või alternatiivse nimevariandi võib lisada nurksulgudes.

260 ## |a Tallinn [p.o. Tartu]

260 ## |a Kuresare [p.o. Kuressaare]

260 ## |a Halis [i.e. Halle]

260 ## |a Pesth [i.e. Budapest]

Võimalusel vältida lühendite [S.I.] ja [s.a.] kasutamist. Kui täpset ilmumiskohta ei ole võimalik kindlaks teha, siis kasutada mõne suurema haldusüksuse, kas või riigi nime. Puuduliku ilmumisaaja puhul püüda määratleda kas kümnend või sajand.

Mitte kasutada [s.a.] vaid kasutada vormi [199-?] - 1990ndad
[19--?] - millalgi 20. saj.

260 ## |a[USA] : |bCapitol, |c[1960]

260 ## |a New York : |b[s.n., |c195-?]

Väljal 008 on ilmumisaasta 195u

Kui teavikus ei ole märgitud ilmumis- või levitamiskohta, siis kataloogimisel näidatakse väljal 260|a koht nurksulgudes teaviku keeles.

260 ## |a[København] : |bGyldendal, |c1994

300 FÜÜSILINE KIRJELDUS (K)

Sisukord

ISBD - 5. ala

Allikas: teavik tervikuna

Keel: eesti. Võib kasutada lühendeid.

Indikaatorid
määratlemata

Alamväljad

- |a laadi erimäärang ja teaviku maht (K) **SE**
- |b muud andmed (salvestiste tehnilised andmed, materjal jms.) (*MK*)
- |c mõõtmed (K) (kohustuslik ainult RB kirjes)
- |e irdlisad (*MK*) - leht, plakat, voldik, buklet (klambri või muu köitega voldik, lisandub lehekülgede arv), tekstilisa vm irdlisa puhul soovitav kasutada tekstilisa.

Aja märkimisel on kasutusel sõnalised (t., min. ja s.) lühendid.

Aega märgitakse nii, nagu teavikus on toodud. Aja märkimine nii nagu teavikus tähendab seda, et ei tehta ümberarvestusi minutitest minutiteks ja tundideks.

Kui on võimalik, märgitakse ligilähedane aeg (ca), aga see ei ole kohustuslik.

Laadi erimäärangud

Elektrooniline teavik: CD-ROM, CD-RW, DVD-Audio, DVD-Data, DVD-RW, DVD-RAM, DVD-Video jne.

Helisalvestis: helikassett, heliplaat, SACD, CD, DVD, MP3-mängija jne.

NÄITED

- 300 ## |a1 CD-ROM ; |c12 cm + |e kasutamisjuhend (47 lk. : ill.) (*RB kirje*)
- 300 ## |a1 CD-ROM ; |c12 cm + |e1 litsents ja kasutamisjuhend (4 lk.) (*RB kirje*)
- 300 ## |a1 CD (73 min.) : |bDDD + 1 buklett (25 lk. : kaart.) (*RB kirje*)
- 300 ## |a2 CD-d (2 t. 18 min.) ; |c12 cm + |e1 käsiraamat (96 lk.) (*RB kirje*)
- 300 ## |a1 heliplaat 33 1/3 p/min. (ca 60 min.) ; |c30 cm (*RB kirje*)

- 300 ## |a1 helikassett (1 t. 6 min.)
- 300 ## |a1 helikassett (ca 60 min.) : |bstereo

- 300 ## |a2 CD-d (48 min. 20s., 49 min. 55 s.) : |bADD/AAD
- 300 ## |a1 helikassett (ca 60 min.)
- 300 ## |a2 CD-d (1 t. 4 min. ; 1 t. 7 min.)
- 300 ## |a1 DVD-ROM + |e1 buklett ([4] lk.)

- 300 ## |a1 MP3-mängija (4 t. 12 min.)

E-luger

- 300 ## |a1 e-luger (8 GB) + |ekõrvaklapid
- 300 ## |a1 e-luger (16 GB) + |e1 mini USB kaabel + 1 AC adapter
- 300 ## |a1 tahvelarvuti (16 GB)

440 SEERIAANDMED (K)**Sisukord**

ISBD 6. ala

Andmeallikas: kogu teavik

Keel: nagu teavikus. Kasutatakse ainult araabia numbreid

Sellele väljale ei märgita seeriaid, millel on rööppealkirjad ja vastutusandmed.

I indikaator

määratlemata

II indikaator

0-9 järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv

Alamväljad

|a pealkiri (MK)

|n osa/jaotise number (K)

|p osa/jaotise pealkiri (K)

|v seeriasisene järjenumbr (MK)

NÄITED

440 #0 |aСтраницы русской поэзии XVIII-XX в. в.

440 #0 |aИностранные языки – интенсивно

440 #0 |a Varraku audioraamat

440 #0 |a Parimad arvutimängud eesti keeles

490 SEERIAANDMED (K)**Sisukord**

ISBD 6. ala

Andmeallikas:kogu teavik.

Keel: nagu teavikus. Kasutatakse ainult araabia numbreid. Seeria täiendkirje esitatakse väljal [800](#) või [830](#).

Kasutatakse:

- tüüppealkirjaga seeriatega puhul koos seeria vastutusandmetega, väljale 830 märgitakse seeria ühtluspealkiri
- kui lisaks seeria põhipealkirjale on teavikus toodud seeria rööppealkiri, siis 490 sisaldab mõlemaid pealkirju (korrates alamvälja |a), väljale 830 märgitakse seeria ühtluspealkiri, mis vastab seeria koondkirje väljale 245 |a või 130 |a
- all- ja põhiseeria topeltnumeratsiooni korral (siis korratakse 490 alamvälju |a ja |v) või alternatiivse numeratsiooni korral, mis eraldatakse võrdusmärgiga, kordamata alamvälja |v

I indikaator

- 0 ei ole seotud 8XX väljaga
1 seeria on seotud väljaga 8XX

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

- |a seeriaandmed (pealkiri/pealkirjad, rööppealkiri, alapealkiri, täiendandmed, vastutusandmed, osa/köite numbrid ja pealkirjad) (K)
→ ISBD 6.1 – 6.4
|x ISSN (MK) → ISBD 6.5
|v seeriasisene järjenumbr (K) → ISBD 6.6
|3 materjali täpsustus (MK)

NÄITED

490 1# |aChronicles of ancient darkness / Michelle Paver ;|v1
800 #1 |aPaver, Michelle. |tChronicles of ancient darkness ;|v1

490 1# |aKunstimaailma meistriteosed = |aThe Hermitage : Museum of St. Petersburg ;|v8. osa
830 #0 |aKunstimaailma meistriteosed ;|v8. osa

490 1# |aLooduse hääli = |aГолоса природы = |aWildlife voices
830 #0 |aLooduse hääli
740 0# |aГолоса природы
740 0# |aWildlife voices

490 1# |aToimetised / Eesti Kunstiakadeemia, arhitektuuriteaduskond,
|x1736-4485 ;|v5, 2006
830 #0 |aEesti Kunstiakadeemia, arhitektuuriteaduskond. Toimetised
(elektrooniline teavik) ;|v5

MÄRKUSEVÄLJAD[Sisukord](#)

ISBD 7. ala

Andmeallikas: mistahes allikas ; keel: eesti.

Lühendid on lubatud, v.a. rahvusteaviku kataloogimisel (sh. *Estonica*).

NB! Juhendi näidetes märkuste ja lingiväljade alamväljal |w toodud bibkirje number on alati E-kataloogi ESTER Tallinna baasi number. E-kataloogi ESTER Tartu baasis lingiväljade alamväljale |w bibkirje numbreid ei märgita.

500 ÜLDMÄRKUSED (K)**Sisukord**

ISBD 7. ala

Andmeallikas: mistahes allikas ; keel: eesti

Lühendid on lubatud, v.a. rahvusteaviku kataloogimisel (sh. Estonica)

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

Üldmärkused võib kirjutada kõik üksteise järel, eraldades märkused alavahemärgiga (. -) või välja korrates. Üldmärkusteks võivad olla märkused:

- *Pealkirja kohta, näit. pealkirja erinevused bukletis ja karbi tagaküljel*
- *Autorite-esitajate kohta, näit. nimed on kirjutatud valesti*
- *Ilmumisandmete ja daatumite kohta, näiteks lisatiraažide aastad*
- *Füüsilise kirjelduse kohta*
- *Lühendite, akronüümide avamine*
- *Täiendavad andmed teaviku kohta*
- *Erinevused sama väljaande erinevate tiraažide vahel*
- *Andmeallika või selle vaste kohta; kasutada vaid siis, kui kehtestatud andmeallikas on vigane või puudulike andmetega*
- *ja kõik muud märkused, mis ühegi ülaltoodud märkusetüübiga ei kattu, kuid on vajalikud kirjes esitada.*

Võrguteaviku puhul ISBD (ER) järgi on **kohustuslik** märkida ära võrguväljaande põhipealkirja ja editsiooniandmete allikas. Igal võrguväljaande kirjel peab olema ka märkus kuupäevaga – kirjeldamise seis. See märkus peaks olema alati esimesel kohal, enne teisi üldmärkusi. Kirjes kajastub alati viimane seis, seega iga kord kui kirjet kontrollitakse või parandatakse, uuendatakse ka kirjeldamise seisu kuupäeva.

Muid näiteid (ISBD 2007, p. 7.2.1).

- Pealkiri võetud TEI päisest
- Pealkiri võetud IFLANETi kodulehelt
- Pealkiri võetud kirjastuse kodulehelt
- Pealkiri lisatud kataloogija poolt
- Pealkiri võetud lehekülje pealdisest

NÄITED

500 ## |aISBN registrikirje. Tarkvara.

500 ## |a Autori eesnimi kassetil ekslikult Jöelle, p.o. Joëlle

500 ## |aIMF = International Monetary Fund

- 500 ## |a Bukletis plaadil esindatud lindude lühikirjeldused
 500 ## |a Vastutusandmed võetud internetist kirjastaja kodulehelt
 500 ## |a Pealkiri võetud sissejuhatavalt leheküljelt (kirjeldatud 13.11.2002)
 500 ## |a Saade oli eetris Vikerraadios ja Klassikaraadios
 500 ## |a Plaadiümbrisel autorist ja tema teostest eesti, inglise, vene keeles
 500 ## |a Tootjanumber juhendil: 5021290037052; Tootjanumber karbil: 90037113

E-lugeriid

- 500 ## |a Ekraan: 7" TFT-LCD Widescreen
 500 ## |a Ekraan: 6" EInk Pearl touchscreen

502 VÄITEKIRJA MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Indikaatorid
 määratlemata

Alamväljad
 |a märkuse tekst (MK)

NÄITED

- 502 ## |a Magistritöö: Eesti Muusikaakadeemia, 2009
 502 ## |a Diplomitöö
 502 ## |a Bakalaureusetöö
 502 ## |a Kaitstud dissertatsioonina: Tartu Ülikool, 2001
 502 ## |a Dissertatsioon: University of Lund, 2010

Kui ei ole võimalik määratleda, millise kraadiga tegu, siis kasutada
Väitekiri

505 SISU MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse, et avada teaviku sisu.

I indikaator kuvateksti genereerimise määrang
 0 sisukord

II indikaator sisukorra tasand
 # põhisisukord → kogu sisukorra märkus alamväljal |a
 0 laiendatud sisukord → koos alamväljadega |t ja |r

Alamväljad

|a sisu märkus (MK) Sõna „sisu“ mitte kasutada!
|r vastutusandmed (K)
|t pealkiri (K)
|g fraasikatkestaja (K)

Ühe ja sama autori teosed eraldatakse semikooloniga. Eri autorite teoste vahel on punkt. Sisukorra lühendamiseks võib eesnimed tuua initsiaalidena.

Kui väljalt 505 lähevad pealkirjad registrisse, siis artiklite eraldamiseks pealkirjades kasutame alamvälja |g. Bib.kirje märke ja kirjavahemärke selle alamväljaga pealkirjast eraldada ei ole vaja.

Ühes kirjes sama pealkirja mitmelt väljalt topelt ei indekseerita, näit. kui 700 kasutada koos |t-ga, siis 505 pole seda pealkirja vaja eraldada alamväljaga |t.

NÄITED**Variant 1**

Sisukorras kasutatakse alamvälju |t ja |r (vajadusel ka |g).

245 00 |aValik luulet|h[Helisalvestis] /|cJuhan Liiv

505 00 |a1. |tMets kohas ; |g2. |tLaulikutele ; |g3. |tMinu luule ; |g4. |tViimne võimalus ; |g5. |tTulen, tulen! ; |g6. |tKevade lähenemine ; |g7. |tHommik

Variant 1 puhul on pealkirju võimalik otsida pealkirja- ja sõnaregistrist. Ei seo omavahel registris autorit ja teose pealkirja.

Kui ei ole tegemist ühe autori kogumikuga, on autori(te) otsinguks vajalikud täiendkirjed väljal [700](#).

Artikliga algava pealkirja puhul kasutatakse alamvälja |t tähist artikli järel, inglise keele artikleid *a* ja *the* pole vaja eraldada:

505 00 1. Das|tDörfchen; |g2. |tWiderspruch; |g3. Der|t23. Psalm

Variant 2

Sisukorras ei kasutata alamvälju |t ja |r

Variant 2 puhul on sisukorrast võimalik otsida ainult sõnaotsinguga, täpsema autori ja/või pealkirjaotsingu jaoks on vajalik autori-pealkirja täiendkirje väljal [700](#) |a ja |t.

505 0# |aAinult homse jaoks on meil nägu = Лишь для грядущего / J. Kross. Aeg tuleb = Время придет / H. Suislepp.

700 12 |aKross, Jaan, |d1920-2007. |tAinult homse jaoks on meil nägu = Лишь для грядущего

700 12 |aSuislepp, Harald, |d1921-2000. |tAeg tuleb = Время придет

Toodud variante 1 ja 2 võib omavahel kombineerida.

506 KASUTUSPIIRANGU MÄRKUS (K)**Sisukord**

Indikaatorid
määratlemata

Alamväljad
|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

506 ## |aLevitamiseks Baltimaades

508 LOOJATE JA TOOTJATE MÄRKUS (K)**Sisukord**

Väljale märgitakse teaviku loomise eest vastutavad tegijad (nii üksikisikud kui kollektiivautorid), kellel on olnud teaviku või teose valmimisel osaline roll. Siia ei märgita tehnilist ja abistavat rolli kandnud tegijaid (assistendid, insenerid, monteerijad jms). Erinevate tegijarühmade vahele pannakse semikoolon.

Kui ühes rollis on palju tegijaid, siis välisteavikute puhul kehtib nn. kolme reegel, mille järgi võetakse kolm esimest ning ülejäänud jäävad kirjesse märkimata. See reegel ei kehti RB puhul.

Indikaatorid
Määratlemata

Alamväljad
|a märkuse tekst (MK)

245 10 |aTee peale 2|h[Elektrooniline teavik] :|bblondiininaljad : 180
anekdooti blondiinidest /|ckogunud Erkki Kõlu ; produtsent Enn
Räpp

508 ## |aHelirežissöör Meelis Michelson ; karikatuur: Urmas Nemvalts ;
kujundus: Enno Piir ; taustamuusika: Frank Mills

511 OSALEJATE JA ESITAJATE MÄRKUS (K)**Sisukord**

Algab fraasiga, eesnimed kirjutatakse välja. Võib välja tuua kõik või osa esitajaid.

I indikaator
0 kuvateksti ei genereerita

II indikaator
määratlemata**Alamväljad**

|a sisu märkus (MK)

NÄITED

511 0# |aEsitaja: Tõnu Aav

511 0# |aEsitajad: Tiina Rebane, Aare Toikka, Aarne Mägi, Rein Kirss,
Marika Vaarik-Soo**516 MÄRKUS ELEKTROONILISE TEAVIKU TÜÜBI KOHTA
(K)**[Sisukord](#)**Vastab väljale 006/09 faili tüüp – on selle sõnaline väljendus.**

Teaviku tüübi märkusega väljendatakse teaviku täpset olemust, võib kasutada ka erinevates formaatides kättesaadavuse kirjeldamiseks. Siia saab lisada faili mahu baitides ja pdf ning doc vormingu puhul leheküljed.

I indikaator

faili tüüp

8 kuvateksti ei genereerita

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

|a sisu märkus (MK)

NÄITED

516 ## |aHelifail mp3-vormingus

516 ## |aVõrgumonograafia (11,5 MB)

CD-ROM

516 ## |aKonverentsi ettekanded (18,5 MB, sisukord html-vormingus,
ettekanded pdf-vormingus)

E-luger (millised vorminguid võimaldab lugeda)

516 ## |aE-raamatu vormingud: txt, pdf, html, epub, bmp, jpg, png,
mp3, fb2

518 SALVESTAMISE AEG JA KOHT (K)[Sisukord](#)**Indikaatorid**

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED**518 ##** |a Salvestatud 2007-2008 Eesti Rahvusringhäälingus**518 ##** |a "VAT muinasjutt" oli Raadio 2 eetris aastatel 1993-1995**520 KOKKUVÖTTE, ANNOTATSIOONI MÄRKUS (K)**[Sisukord](#)

Vaba kasutusega.

Sisu kokkuvõtte või annotatsioon märkida kirjesse vaid sel juhul, kui teistest kirjeldavatest väljadest ei ilmne, millega on tegemist.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

|b märkuse teksti laiendus (MK)

NÄIDE**520 ##** |a Vaheldumisi laulud ja intervjuud

E-luger

520 ## |a Sisaldab 24 eesti- ja maailmakirjanduse teost**525 KAASANDE VÕI LISA MÄRKUS (K)**[Sisukord](#)

Kasutatakse peamiselt selliste lisade puhul, mis on kataloogitud koos põhiväljaandega, kus lisadele või komplekti eri osadele ei tehta eraldi kirjet. Kui soovitakse lisa pealkiri otsitavaks teha, võib sellele teha täiendkirje väljal [740](#).

Soovi korral võib kasutada ka iseseisva kirje saanud lisade puhul, mis seotakse põhiväljaande kirjega välja [770](#) kaudu (sel juhul 740 ei kasuta)

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

525 ## |aLisa: Kaks sammu sissepoole [Helisalvestis]. Tallinn, 2000
770 1# |tKaks sammu sissepoole |c(CD) |wb14452923

530 TÄIENDAVA KANDJA MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Seotud väljadega [776](#) ja [856](#)

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

530 ## |aIlmunud ka trükisena
530 ## |aKättesaadav ka digiteerituna

530 ## |aIlmunud ka helikassetil
776 1# |tPipi - maailma tugevaim tüdruk |c(helikasset) |wb21671862

534 ALGUPÄRANDI MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Märkus originaalväljaande kohta. Nõutav sissejuhatav fraas

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|p sissejuhatav fraas (MK)
|a algupärandi pealdis (MK)
|t algupärandi pealkiri (MK)
|c algupärandi ilmumisandmed (MK)
|e originaali füüsiline kirjeldus (MK)
|n märkus (K)
|f algupärandi seeriaandmed (K)
|x ISBN (K)
|o muu identifitseeriv number (K)

NÄITED

534 ## |pIlmunud trükistena: |cEesti Keele Instituut ; Helsinki :
Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2003. |z9985-79-001-4
(köites). |z9985790022 (1. kd.). |z9985790030 (2. kd.)

538 SÜSTEEMINÕUETE MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Välja täidetakse peamiselt eripärase **riist-** või **tarkvara** esiletoomiseks, tuuakse ära ka taasesituse vahendite valikuks vajalikud formaadid ja füüsilise kirjelduse andmed.

Soovitav andmete esitamise järjekord:

- arvuti(te) nimi, mudel ja/või number
- mälumaht
- operatsioonisüsteemid
- tarkvaranõuded (k.a. programmeerimiskeel)
- välisseadmed
- riistvara modifikatsioonid

Algab fraasiga „Süsteeminõuded:“

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

538 ## |aSüsteeminõuded: DVD-mängija (*kui ei ole enesestmõistetav, näiteks DVD AUDIO puhul*)

538 ## |aSüsteeminõuded: SACD- või CD-mängija

538 ## |aSüsteeminõuded: Hybrid compact disc-, SACD- või CD-mängija.

538 ## |aSüsteeminõuded: videote vaatamiseks Flash Player alates versioonist 8.0

546 KEELEMÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Seotud keelekoodidega väljal [041](#)

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

Eri grupid eristatakse punkt-tühik-kriipsuga.

NÄITED

546 ## |a Esitus eesti ja inglise keeles

546 ## |a Tekst soome, inglise ja taani keeles

556 MAALETOOJA MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Esitatakse informatsioon teavikuga kaasas olnud dokumentatsiooni kohta: nt kasutusjuhised, maaletooja info jne. Kasutatakse ainult arvutimängude kirjeldamisel.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

556 ## |a Esindaja Eestis: Anrico OÜ, Tallinn

580 LINGITUD KIRJE MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Tehakse lisa kirjesse põhiväljaande kohta või täpsustamata seosega kaasande kohta, kui viimasele on tehtud eraldi kirje. Seotud väljaga [772](#) ja [787](#)

Nõutav vastastikune seos kirjete vahel.

Otsesed seosed põhi- ja lisaväljaannete vahel (525+770 <-> 580+772)

Põhiväljaande kirjesse tehakse märkus lisa kohta väljale [525](#), lisa kirjesse põhiväljaande kohta aga väljale 580.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

586 AUTASUMÄRKUS (K)[Sisukord](#)**Indikaatorid**

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

600 MÄRKSÕNA – ISIKUNIMI (tema kohta, personaalia) (K)[Sisukord](#)**I indikaator**

- 0 märksõna esimeseks elemendiks eesnimi
- 1 märksõna esimeseks elemendiks perekonnanimi
- 3 märksõna esimeseks elemendiks suguvõsanimi

II indikaator

- 4 märksõna allikas määratlemata

Alamväljad

- |a isikunimi (MK)
- |b numeratsioon (MK)
- |c nimega seotud tiitlid ja muud sõnad (K)
- |d daatumid (MK)
- |e roll (K)
- |t teose pealkiri (MK)
- |n teose osa number (K)
- |p teose osa pealkiri (K)
- |g mitmesugust informatsiooni (MK)

NÄITED

245 10 |aГоворит Лев Толстой|h[Helisalvestis] :|bлитературно-драматические записи = *Literary and drama recordings*

600 14 |aDudtšenko, Mitrofan,|d1867-1946

600 14 |aKuzminskaja, Tatjana,|d1846-1925

600 14 |aKoni, Anatoli,|d1844-1927

245 00 |aVideokunst ja tegevuskunst Eestis|h[Elektrooniline teavik]
=|bVideoart and [Happening. Performance. Live Art] in Estonia
/|ckoostaja Anders Härm

600 14 |aEstland, Kadi,|d1973-

600 14 |aJohannson, Tiia,|d1965-2002

600 14 |aJuurak, Anu,|d1957-

600 14 |aKaljo, Kai,|d1959-

610 MÄRKŠONA – KOLLEKTIIVI NIMI (selle kohta) (K)[Sisukord](#)**I indikaator**

- 1 märksõna esimeseks elemendiks võimupiirkonna nimi
- 2 märksõna esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

II indikaator

- 4 allikas määratlemata

Alamväljad

- |a kollektiivi nimi või võimupiirkonna nimi (MK)
- |b allüksuse nimi (K)

NÄITED

245 00 |aRefworld: January 1999|h[Elektrooniline teavik] /|cUnited Nations High Commissioner for Refugees

610 24 |aÜhinenud Rahvaste Organisatsioon. |bPagulaste Ülemkomissar

245 00 |aHow to access, retrieve and use United Nations Documentation|h[Elektrooniline teavik] :|ban interactive training tool /|cUNITAR in collaboration with Dag Hammarskjöld Library and UNOG library

610 24 |aÜhinenud Rahvaste Organisatsioon

611 MÄRKŠONA – AJUTISE KOLLEKTIIVI NIMI (selle kohta) (K)[Sisukord](#)

Lisaks võib ürituse nime tuua täiendkirje väljal [711](#), mis läheb autoriotsingusse. Seda tehakse vajaduse korral.

I indikaator

- 2 märksõna esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

II indikaator

- 4 allikas määratlemata

Alamväljad

- |a ajutise kollektiivi nimi (MK)
- |c toimumiskoht (MK)
- |d toimumisaeg (MK)
- |e allüksus (K)
- |n järjenumbr (K)

NÄITED

611 24 |aThings can be different, kultuuride mess|d(2003 :|cTallinn)
611 24 |aTaliolümpiamängud|n(18 :|d1998 :|cNagano)

630 MÄRKSÕNA – ANONÜUMSE (AUTORITA) TEOSE ÜHTLUSPEALKIRI (selle kohta) (K)
[Sisukord](#)**I indikaator**

0-9 järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv

II indikaator

4 allikas määratlemata

Alamväljad

|a ühtluspealkiri (MK)
|n teose osa number (K)
|p teose osa pealkiri (K)
|d lepingu allakirjutamise aeg (K)
|l teose keel (*kasutada juhul, kui kirjeldatav teavik räägib mingist konkreetsest väljaandest või tõlkest mingisse keelde*) (MK)

NÄITED

245 00 |aCelebration of the 60th Anniversary of Convention No. 98|h[Elektrooniline teavik] :|bthe right to organize and collective bargaining in the twenty-first century /|c[International Labour Organization]

630 04 |aOrganiseerumisõiguse ja kollektiivse läbirääkimisõiguse kaitse konventsioon|d(1949)

245 00 |aViis Moosese raamatut.|n2. osa|h[Helisalvestis] /|cpühakirja loeb ja selgitab Aare Kimmel

630 04 |aPiibel. /pVana Testament. /pMoosese raamatud

TEISED 6XX VÄLJAD (K)
[Sisukord](#)

Vt. [Liigitamine ja märksõnastamine ESTERis](#)

700 TÄIENDKIRJE – ISIKUNIMI (K)
[Sisukord](#)

Kontrollida nimepealdisi registrist. Võimalusel kasutada normitud nimekuju. Iga roll eraldi realt. Väljale 700 märgitakse kõik isikud (v.a. väljal [100](#) juba märgitud), kelle nimed esinevad kirjes vastutusandmetena.

Seotud väljadega [245](#), [505](#), [508](#), [511](#).

I indikaator

- 0 pealdise esimeseks elemendiks eesnimi
1 pealdise esimeseks elemendiks perekonnanimi

II indikaator

- # mitteanalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad
2 analüütiline täiendkirje (*tegija ei ole seotud terve raamatuga vaid mingi osaga teosest, nimele ja nimega kaasaskäivaile eludaatumeile järgneb alati pealkiri alamväljal |t*)

Alamväljad

- |a isiku nimi (MK)
|b numeratsioon (MK)
|c nimega seotud tiitlid ja muud sõnad (K)
|d daatumid (MK)
|e tegija funktsioon e. rollinimetus (K) **Kasuta** [Rollid täiendkirjetes](#)
|t teose pealkiri (MK)
|n teose osa number (K)
|p teose osa pealkiri (K)
|g erinev lisainformatsioon, originaalpealkirja puhul trükise keel (MK)

NÄITED

- 700 1# |aBlair, Isla, |eesitaja
700 1# |aAoui, Elisabeth, |ehelirežissöör
700 0# |aWedru, |cpseud.
700 1# |aЯхонтов, Владимир Николаевич, |d1899-1945
700 12 |aAspe, Elisabeth, |d1860-1927. |tAastate pärast
700 12 |aДостоевский, Федор Михайлович, |d1821-1881. |tПреступление и наказание

E-luger

E-lugeri salvestatud üksikteoste registris avamiseks tuleb teha igale üksikteosele täiendkirje. Väljal 520 võib tuua ülevaatliku fraasina sisalduvate teoste žanri jne ülevaate.

- 520 ## |aSisaldab 24 eesti- ja maailmakirjanduse teost
700 12 |aAspe, Elisabeth, |d1860-1927. |tAastate pärast
700 12 |aAspe, Elisabeth, |d1860-1927. |tEnnosaare Ain
700 12 |aAspe, Elisabeth, |d1860-1927. |tKasuõde
700 12 |aBornhöhe, Eduard, |cpseud., |d1862-1923. |tTasuja
700 12 |aBornhöhe, Eduard, |cpseud., |d1862-1923. |tVillu võitlused
700 12 |aShakespeare, William, |d1564-1616. |tOthello. |lgInglise keeles
700 12 |aTammsaare, A. H., |cpseud., |d1878-1940. |tTõde ja õigus. |n1

....

710 TÄIENDKIRJE – KOLLEKTIIVI NIMI (K)**Sisukord**

Väljale 710 märgitakse kõik kollektiivautorid, kelle nimed esinevad kirjes vastutusandmetena. Seotud väljadega [245](#), [440](#), [490](#), [505](#), [508](#) ja [511](#). Võimalusel kasutada normitud nimekuju.

Vt. ka [Kollektiivide pealdised](#)

I indikaator

- 1 pealdise esimeseks elemendiks võimupiirkonna nimi
- 2 pealdise esimeseks elemendiks nimi otsejärjestuses / pärijjärjestuses

II indikaator

- # mitteanalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad
- 2 analüütiline täiendkirje

Alamväljad

- |a kollektiivi nimi (MK)
- |b allüksuse või asutuse konverentsi nimi (K)
- |t teose pealkiri (MK)
- |n teose osa number (K)
- |p teose osa pealkiri (K)
- |e tegija funktsioon e. rollinimetus (K)

Kasuta [Rollid täiendkirjetes](#)

NÄITED

- 710 2# |aHead Mehed, Õppind Riistad (ansambel), |eesitaja
710 2# |aМедиа-Сервис 2000 (tarkvarafirma, Venemaa)
710 2# |aVanemuine (teater). |bOrkester, |eesitaja
710 2# |aNoorus (segakoor), |eesitaja

711 TÄIENDKIRJE – AJUTISE KOLLEKTIIVI NIMI (K)**Sisukord**

Festivali, konkursi, konverentsi jne. nimetus. Ürituse nimi tuuakse originaali keeles, toimumiskoht sulgudes eesti keeles.

I indikaator

- 2 pealdise esimeseks elemendiks nimi pärijjärjestuses

II indikaator

- # mitteanalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad
- 2 analüütiline täiendkirje

Alamväljad

- |a ajutise kollektiivi nimi (MK)
- |n järjenumber (K)
- |c toimumiskoht (MK)
- |d toimumisaeg (MK)

NÄITED

711 2# |aThings can be different, kultuuride mess|d(2003 : |cTallinn)

730 TÄIENDKIRJE – ANONÜUMSE (AUTORITA) TEOSE ÜHTLUSPEALKIRI (K)[Sisukord](#)

Kogumikus sisalduvate anonüümsete teoste ühtluspealkirjad.

I indikaator

0-9 järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv

II indikaator

- # mitteanalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad
- 2 analüütiline täiendkirje (*näit. pealkirjad väljalt 505*)

Alamväljad

- |a ühtluspealkiri (MK)
- |h laadi üldmäärang (MK)
- |n teose osa number (K)
- |p teose osa pealkiri (K)

NÄITED

730 02 |aPiibel. |bUus Testament. |bLuuka evangeelium

730 02 |aKalevipoeg. |IEesti keeles

740 TÄIENDKIRJE – PEALKIRI (K)[Sisukord](#)

Vabama kasutusega väli täiendkirje tegemiseks pealkirjale. Siin esinev pealkirja kuju ei pea olema toodud mujal kirjes.

Kasutatakse:

- teose pealkirja esitamiseks pealkirjaregistris;
- skippi vajavatele pealkirjadele täiendkirjete tegemine, mis muidu on kirjes seda mittevõimaldavatel väljadel (*näit. 246*);
- kokkuleppeliselt ka muuks otstarbeks, erinevate kogumite jms. moodustamiseks.

I indikaator

0-9 järjestamisel mitteamvestatavate sümbolite arv

II indikaator

mitteamalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad
2 analüütiline täiendkirje

Alamväljad

|a pealkiri ; kokkuleppeline pealkiri (MK)
|n osa/jaotise number (K)
|h laadi üldmäärang (MK)

NÄITED

740 4# |aDie Sprachstarken.|n4|h[Helisalvestis]

740 ## |aIHTEK eelkataloogi kogumi moodustamiseks

752 TÄIENDKIRJE – HIERARHILINE KOHANIMI (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse siis, kui teose ilmumiskoht väljal [260](#) ei ole esitatud tänapäeval tuntud ja kasutataval kujul või kui on vaja koostada statistikat maakondade kaupa, samuti juhul, kui on vaja näidata ilmumiskohta hierarhias riigi, maakonnaga, provintsi, osariigiga.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a riik (K)
|b osariik, provints (MK)
|c maakond (K)
|d linn (MK)
|f linnaosa (K)

NÄITED

260 ## |aJurjev :|bKirjanduse sõbrad,|c1901|e(Jurjev :|fT. Kukk)

752 ## |dTartu

752 ## |cHarjumaa|dViimsi

LINGIVÄLJAD**Sisukord**

NB! Juhendi näidetes märkuste ja lingiväljade alamväljal |w toodud bibkirje number on alati E-kataloogi ESTER Tallinna baasi number. E-kataloogi ESTER Tartu baasis lingiväljade alamväljale |w bibkirje numbreid ei märgita.

Laadi erimäärangut kasutatakse ainult siis, kui kirjesse on vaja lisada kandja täpsustus (väli 300|a) ja määrata millisesse teavikute kitsamasse rühma väljaanne kuulub (DVD, VHS, CD, CD-ROM jne).

Kirjemärgistus:

- pealdise ja pealkirja vahel punkt
- pealkirja ja täpsustuse vahel ei ole punkti, laadi üldmäärang ümarsulgudes ja väikese tähega, erimäärang suurte tähtedega
- enne alamvälja |z punkt. Standardnumber kirjutada kriipsukesteta
- alamvälja |w ees punkti ei ole

770 LINK – PÕHIVÄLJAANDELT LISALE (K)**Sisukord**

Vajadusel seotud väljaga [525](#)

I indikaator

- 0 kuvatakse märkus
1 märkust ei kuvata (märkus väljal 525)

II indikaator

kuvatekst kataloogis: Lisa

Alamväljad

- |a põhikirje pealdis (väljad 1XX) (MK)
|t pealkiri (MK)
|c täpsustus (MK)
|z ISBN (K)
|w kirje kontrollnumber (K)

772 LINK – LISALT PÕHIVÄLJAANDELE (K)**Sisukord**

Vajadusel seotud väljaga [580](#)

I indikaator

- 0 kuvatakse märkus
1 märkust ei kuvata (märkus väljal 580)

II indikaator

kuvatekst kataloogis: Põhiväljaanne

Alamväljad

|a põhikirje pealdis (väljad 1XX) (MK)
|t pealkiri (MK)
|c täpsustus (MK)
|g väljaande seoseandmed (K)
|z ISBN (K)
|w kirje kontrollnumber (K)

NÄITED

245 00 */a*Directori paremad palad */h*[Helisalvestis] : */b*Director : ajakiri
targale juhile */c*Director & Partnerid

772 1# */t*Director (ajakiri). */g*2001-. */x*1736-5449 */wb*15193147

776 LINK – TÄIENDAVALLE KANDJALE (K)[Sisukord](#)

Horisontaalne side kandjate vahel.

Seotud väljaga [530](#)**I indikaator**

1 märkust ei kuvata (märkus väljal 530)

II indikaator

kuvatekst kataloogis: Teine kandja

Alamväljad

|a põhikirje pealdis (väljad 1XX) (MK)
|t pealkiri (MK)
|c täpsustus (MK)
|z ISBN (K)
|w kirje kontrollnumber (K)

NÄITED

245 10 */a*Kõige tähtsam küsimus */h*[Helisalvestis] */c*Peep Vain ;
toimetaja Tiina Kaalep ; disain: Jüri Jegorov

300 ## */a*4 CD-d (4 t. 12 min.) ; */c*12 cm

776 1# */t*Kõige tähtsam küsimus */wb*24583522

776 1# */t*Kõige tähtsam küsimus */c*(MP3) */wb*24177180

787 LINK – TÄPSUSTAMATA SEOSEGA NIMETUSELE (K)[Sisukord](#)

Seotud väljaga [580](#)

I indikaator

1 märkust ei kuvata (märkus väljal 580)

II indikaator

kuvatekst kataloogis: Seotud kirje

Alamväljad

|a põhikirje pealdis (väljad 1XX) (MK)
|t pealkiri (MK)
|c täpsustus (MK)
|z ISBN (K)
|w kirje kontrollnumber (K)

800 SEERIA TÄIENDKIRJE – ISIKUNIMI (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse individuaalautori mitmeköitelise teose eripealkirjaga köite puhul. Seotud väljaga [490](#).

I indikaator

0 pealdise esimeseks elemendiks eesnimi
1 pealdise esimeseks elemendiks perekonnanimi

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

|a isiku nimi (MK)
|b numeratsioon (MK)
|c nimega seotud tiitlid ja muud sõnad (K)
|d daatumid (MK)
|t teose pealkiri (MK)
|n teose osa number (K)
|p teose osa pealkiri (K)
|v köite number (MK)
|x rahvusvaheline standardnumber (MK)
|3 materjali täpsustus (MK)

NÄITED

490 1# |aChronicles of ancient darkness / Michelle Paver ;|v3

800 1# |aPaver, Michelle.|tChronicles of ancient darkness ;|v3

830 SEERIA TÄIENDKIRJE (K)**Sisukord**

Kasutatakse siis, kui seeriapealkiri on esitatud väljal [490](#).

I indikaator

määratlemata

II indikaator

0-9 järjestamisel mitteamarvustatavate sümbolite arv

Alamväljad

- |a ühtluspealkiri (K)
- |n teose osa number (K)
- |p teose osa pealkiri (K)
- |v köite number (MK)

NÄITED

490 1# |aLooduse hääli = |aГолоса природы = |aWildlife voices

830 #0|aLooduse hääli

740 0# |aГолоса природы

740 0# |aWildlife voices

856 ELEKTROONILINE ASUKOHT JA JUURDEPÄÄS (K) Sisukord**I indikaator** juurdepääsumeetod

- # informatsioon puudub (*näit. EOD nupuga kirjed*)
- 4 HTTP

II indikaator

- # informatsioon puudub, digiarhiivide materjalid
- 0 kirje on võrguväljaande kohta
- 1 kirje on füüsilisel kandjal teaviku kohta, mis on ilmunud ka võrguväljaandena
- 2 kirje on füüsilisel kandjal teaviku kohta, mis on veebis kättesaadav mingi seotud asukoha kaudu (kirjastuse või organisatsiooni koduleht), dokumendi konkreetne asukoht täpsustamata

Alamväljad

- |z märkus elektronkataloogis (K) **Kasuta** [Veebilinkide sõnastused](#)
- |u URL (K)
- |x kasutajale varjatud märkus (K)

NÄITED**Võrguväljaanne (baasis ainult võrguväljaandena)**

245 00 |aSuur eesti-inglise majandussõnaraamat|h[Võrguteavik]
/|ctõlkijad Made Kivilo, Avo Org, Mare Randveer ; [toimetaja Lea
Noorma]

516 ##|aVõrgusõnaraamat koos otsimootoriga

856 4 0 |zTÄISTEKST RR arvutivõrgus

|uhttp://www.keelevara.ee/teosed/et-en_majandus/

CD-ROM, ilmunud ja kättesaadav ka võrguväljaandena

245 10 |aMuutuste juhtimine|h[Elektroniline teavik] /|cMare Teichmann

300 ##|a1 CD-ROM ;|c12 cm.

856 41 |zMULTIMEEDIUM

|uhttp://www.pekonsult.ee/muutuste_juhtimine.htm

245 10 |aMuutuste juhtimine|h[Võrguteavik] /|cMare Teichmann

530 ##|aIlmunud ka CD-ROMil

856 40 |zMULTIMEEDIUM

|uhttp://www.pekonsult.ee/muutuste_juhtimine.htm

908 KEHTETU VEEBILINK (K)**Sisukord**

Kasutatakse kehtetute veebilinkide säilitamiseks (peamiselt) rahvusteaviku kirjetes. Kopeeritakse kehtetuks muutunud välja 856 sisu koos seal olevate alamväljadega

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|z märkus väljalt 856 (K)

|u URL (K)

|x märkus (K)

NÄITED

908 ## |zTÄISTEKST|uhttp://www.noortelaagrid.edu.ee/aktuaalset/
Noortelaager_2005.pdf|xAddress ei kehti (10.03.2006)

909 INFO VEEBILINKIDE MÄRGISTAMISE KOHTA (K)**Sisukord**

Kasutatakse uute veebilinkide märgistamiseks, mille alusel moodustatakse kogumid linkide vahetamiseks elektronkataloogi ESTER Tallinna ja Tartu baasi vahel

Vt. ka [Veebilinkide vahetamine](#)

Indikaatorid
määratlemata**Alamväljad**

|a neljakohaline aasta ja kahekohaline kuu tähis (MK)

NÄITED

909 ## |a2008:01

Soovi korral võib kasutada koos raamatukogu tähisega:

909 ## |ayy 2008:01

9XX INFO KIRJELDAJA KOHTA**Sisukord**Vt. [Ühiste kirjete kasutamise kord](#)**LISA 1. NÄITED****Sisukord****Mittemuusikaline helisalvestis (loodushääled)**

KEEL	KAT PÄEV	27.04.2000	KIRJE LIIK	----
SKIP 0	BIB TASE	mMONOGRAAFIA	RIIK	er Estonia
ASUKOHT	rr RR	LAAD	nHELISALVESTIS	

MARC Leader	#####nim a22##### i 4500
007	ss lsnj lumnnd
008	000427s2000 er s
028 00	I.V. MC 2 bIvar Vinkel
040	ErRR best cErRR
072 7	502/504 2udkrb
080	502 x(26) x(086.7) 2mrf
245 00	Tormise tuule helinad h[Helisalvestis] = bChimes of stormy wind / csalvestus: Ivar Vinkel ; mastering: Alo Jaanivald
246 11	Chimes of stormy wind h[Helisalvestis]
260	[Tallinn] : bI. Vinkel, c2000
300	1 helikasset (60 min.)
500	Salvestus on tehtud 29. mail 1999. aastal Saaremaal Triigi poolsaarel
530	Ilmunud ka CD-l
650 9	tuulekellad
650 9	loodushääled
655 9	helikassetid
700 1	Vinkel, Ivar, ekoostaja
700 1	Jaanivald, Alo, eteostaja

776 1 |tTormise tuule helinad|c(CD)|wb13338912

Mitteuusikaline helisalvestis (e-raamat)

KEEL estEstonian KAT PÄEV 29.03.1999 KIRJE LIIK ----
 SKIP 0 BIB TASE mMONOGRAAFIA RIIK er Estonia
 ASUKOHT multi LAAD nHELISALVESTIS

MARC Leader #####nim a22##### i 4500
 007 sd fsngnmmned
 008 990329s1999 er ||| | |||||f est
 028 00 AEN 001.2|baEnigma
 040 ErRR|best|cErRR
 041 1 est|heng
 072 7 821-93|2udkrb
 080 821.111|x(73)-93-34|x(086.76)|2mrf
 100 1 Harris, Joel Chandler,|d1848-1908
 245 10 Onu Remuse jutte|h[Helisalvestis] /|cJ. Chandler Harris
 ; loeb Tõnu Aav ; tõlkinud Valter Rummel ; kunstnik
 Raivo Tihanov
 260 [Tallinn] :|baEnigma,|c1999
 300 2 CD (1 t. 37 min.) +|evärvi ise! (2 lk.)
 440 0 Meie lapse lood ja laulud ;|v1
 505 0 Jänese-isand pannakse proovile ; Jänese-isand pistab
 nahka Rebase-isanda lõunasöögi ; Karu-isand
 ülevedajaks ; Jänese-isanda naeruplats ; Kuidas
 kilpkonna lendama õpetati ; Mees ja tema saapad ;
 Pöörane naine ; Miks Kilgi-isandal on sääred krõnksus ;
 Kilgi-isand ja muud loomad ; Kentsakas Tõrva-Jussi
 lugu ; Jänese-isand tüssab armutult Rebase-isandat ;
 Rebase-isand jälle hädas ; Kuidas Kalkunikulli-isand
 Rebase-isandat tüssas ; Lehma-emand langeb Jänese-
 isanda ohvriks ; Tare, ahoi! ; Rebase-isand püüab
 hobust ; Mägra-ema külalisteks ; Hundi-isanda paha
 nõu ; Rebase-isand ja Kilpkonna-isand saavad jälle
 kokku ; Rebase-isand ja konnad
 530 Kättesaadav ka helikassetil
 650 9 ameerika
 655 9 lastekirjandus
 655 9 muinasjutud
 655 9 laserplaadid
 700 1 Aav, Tõnu,|d1939-,|eesitaja
 700 1 Rummel, Valter,|d1929-,|etõlkija
 700 1 Tihanov, Raivo,|ekunstnik
 776 1 |tOnu Remuse jutte|wb11915705

Arvutimäng

KEEL estEstonian KAT PÄEV 29.03.1999 KIRJE LIIK ----
 SKIP 0 BIB TASE mMONOGRAAFIA RIIK er Estonia
 ASUKOHT multi LAAD rTARKVARA
 LEADER 00000nmm a2200000 i 4500
 007 co cga|||||||
 008 090422s2006 er | g| | est
 020 9789949150328
 024 3 4742115001072
 040 ErRR|best|cErRR
 072 7 656|2udkrb
 080 656.18.05|x(075)|x(0.034.4)|2est
 080 656.11.05|x(075)|x(0.034.4)|2est
 245 00 Jalgrattamäng. Siia-sinna läbi linna|h[Elektrooniline teavik]
 :|b2 liiklusmängu
 246 10 Siia-sinna läbi linna|h[Elektrooniline teavik]
 260 [Tallinn] :|bPrimarius,|cc2006
 300 1 CD-ROM ;|c12 cm
 500 Teavikus ISBN märkimata
 516 Hariduslik liiklusmäng lastele (432 MB)
 538 Süsteeminõuded: Windows 98/2000/XP, protsessor
 soovitatavalt 500MHz, operatiivmälu 256MB RAM, videokaart soovitatavalt
 32MB DirectX 9 toega, monitor resolutsiooniga 1024x768, vaba ruum
 kõvakettal 400MB, CD-ROMi seade, helikaart
 650 9 õpilased
 650 9 põhikoolid
 650 9 jalgrattasõit
 650 9 liikluskasvatus
 650 9 liiklusohutus
 650 9 lastemängud
 650 9 mänguline õppimine
 650 9 arvutimängud
 655 9 CD-ROMid
 655 9 õppematerjalid

E-luger

KEEL eng EnglishMultilingual CAT DATE 14.03.2011 KIRJE LIIK -
 ÄRAJ.TÄHED 0 BIB TASAND m MONOGRAAFIA RIIK xxkUnited Kingtom
 ASUKOHT oo Tartu LR LAAD vE-LUGER

Leader #####nrm a22##### i 4500
 008 110314s2011 xxk||| | |s r|eng c
 040 ErTrtKR|best|cErTrtKR
 072 7 821|2udkrb
 245 00 Sony Reader|h[E-luger] :|b[e-raamatud]
 246 13 E-luger Sony Reader

246 13 E-raamatu luger Sony Reader
 250 Touch Edition PRS-650
 260 [UK] :|bSony,|cc2010
 300 1 e-luger (2 GB) + |ekott + juhe + vooluadapter
 500 Ekraan: 6-tolline e-tint, 800x600 pikslit, kaal 215 gr,
 mõõdud: 168x118,8x9,6 mm
 516 E-raamatu vormingud: EPUB, PDF, Microsoft Word, TXT, RTF,
 BBeB, MP3, AAC
 520 Sisaldab 24 eesti ja maailmakirjanduse teost
 655 9 ilukirjandus
 655 9 romaanid
 655 9 luuletused
 655 9 näidendid
 655 9 e-raamatud
 698 1 e-lugeriid
 700 12 Aspe, Elisabeth,|d1860-1927.|tAastate pärast
 700 12 Aspe, Elisabeth,|d1860-1927.|tEnnosaare Ain
 700 12 Aspe, Elisabeth,|d1860-1927|tKasuõde
 700 12 Bornhöhe, Eduard,|cpseud.,|d1862-1923.|tTasuja
 700 12 Bornhöhe, Eduard,|cpseud.,|d1862-1923.|tVillu võitlused
 700 12 Bornhöhe, Eduard,|cpseud.,|d1862-1923.|tVürst Gabriel,
 ehk, Pirita kloostri viimased päevad
 700 12 Enno, Ernst,|d1875-1934.|tHallid laulud
 700 12 Enno, Ernst,|d1875-1934.|tMinu sõbrad
 700 12 Enno, Ernst,|d1875-1934.|tUued luuletused
 700 12 Kreutzwald, Friedrich Reinhold,|d1803-1882.|tKalevipoeg
 700 12 Tammsaare, A. H.,|cpseud.,|d1878-1940.|tKärbes
 700 12 Tammsaare, A. H.,|cpseud.,|d1878-1940.|tTõde ja õigus.|n1
 700 12 Vilde, Eduard,|d1865-1933.|tMäeküla piimamees
 700 12 Joyce, James,|d1882-1941.|tA portrait of the artist as a
 young man
 700 12 Joyce, James,|d1882-1941.|tUlysses.|gInglise keeles
 700 12 Melville, Herman,|d1819-1891.|tMoby-Dick, or, The white
 whale
 700 12 Shakespeare, William,|d1564-1616.|tHamlet.|gInglise keeles
 700 12 Shakespeare, William,|d1564-1616.|tOthello.|gInglise keeles
 700 12 Shakespeare, William,|d1564-1616.|tRomeo and Juliet
 700 12 Shakespeare, William,|d1564-1616.|tMacbeth.|gInglise
 keeles
 700 12 Wilde, Oscar,|d1854-1900.|tThe Canterville ghost
 700 12 Wilde, Oscar,|d1854-1900.|tThe picture of Dorian Gray
 700 12 Достоевский, Федор Михайлович,|d1821-1881.|tИдиот
 700 12 Достоевский, Федор Михайлович,|d1821-
 1881.|tПреступление и наказание
 978 ocraa tiinasgr|ctamara 04.2011|cmaies11+

LISA 2. Välja 006 täitmine lisaga teaviku kirjes**Sisukord**

Seotud väljaga [300](#) |e. Täidetakse vastavalt irdlisa laadile.

ELEKTROONILINE TEAVIK (diskett, CD-ROM, CD-R)

Type code	m	Undefine		Audience	
Undefine		File Type	...	Undefine	
Govt Pub		Undefine			

Type code teaviku vorm

m elektrooniline teavik

Undefine jääb tühjaks

Audience tähistatakse püstkriipsuga |

Undefine jääb tühjaks

File Type

a numbrilised andmed

b arvutiprogramm

c kujutuslik (illustratsioon teavikus on olulise informatiivse väärtusega, sisaldades jooniseid, pilte, fotosid jne.)

d dokument (ainult tekstilised andmed)

e bibliograafilised andmed

f font (kirja erinevad viisid – arvutigraafikule)

g mäng

h heli, hääled, häämitsused

i interaktiivne multimeedia (materjal, milles kasutaja saab ise osaleda, nt. keeleõppematerjalid)

m kombinatsioon (pildi, heli, teksti, animatsiooni, video ja multimeedia kombinatsioonid)

u tundmatu

Undefine jääb tühjaks

Govt Pub tähistatakse püstkriipsuga |

Undefine jääb tühjaks

HELISALVESTIS (CD, HELIKASSETT)

Type code	...	Form Comp		Format	
MusicPts		Audience		Form Item	
Acc mat1		Acc mat2		Acc mat3	
Acc mat4		Acc mat5		Acc mat6	
LitText1		LitText2		Undefine	
Trans /arr		Undefine			

Type code – teaviku vorm

- i mittemuusikaline helisalvestis
- j muusikaline helisalvestis

Form	tähistatakse püstkriipsuga
Format	tähistatakse püstkriipsuga
MusicPts	tähistatakse püstkriipsuga
Audience	tähistatakse püstkriipsuga
Form	tähistatakse püstkriipsuga
Acc mat 1-6	tähistatakse püstkriipsuga
LitText 1-2	tähistatakse püstkriipsuga (<i>muusikalisel 1 LitText</i>)
Undefine	jääb tühjaks
Trans /arr	tähistatakse püstkriipsuga
Undefine	jääb tühjaks

VIDEOSALVESTIS (DVD, VIDEOKASSETT)

Type Code	g	Run Time	...	Undefine	
Audience		Undefine		Govt Pub	
FormItem		Undefine		Type Mat	v
Techniq					

Type code teaviku vorm

- g projitseeritav teavik

Runtime pikkus minutites (näiteks: 67 minutit kirjeldada kujul 067)

Undefine jääb tühjaks

Audience tähistatakse püstkriipsuga |

Undefine jääb tühjaks

Govt Pub tähistatakse püstkriipsuga |

FormItem jääb tühjaks

Undefine jääb tühjaks

Type Mat visuaalteaviku tüüp

- v videosalvestis (VHS ja DVD)

Technique (008/34) – tehnika

a animatsioon (multifilmid)

c animatsioon ja otsevõte (kombineeritud võtted)

l otsevõte (mängu- ja muud videofilmid)

LISA 2 UUS. Välja 007 täitmine lisaga teaviku kirjes (K)[Sisukord](#)

Järgnevalt on esitatud [helisalvestise](#), [videosalvestise](#) ja [arvutifaili](#) füüsilise kirjelduse täitmise juhised.

HELISALVESTISE FÜÜSILINE KIRJELDUS

Avab CTRL+R.

Mat Catg	s	Spec Mat	...	Undefine	
Speed	...	ConfPlay		Groove W	
Dimens		TapWidth		TapeConf	
KindDisc	...	KindMat	...	KindCut	
C P Char		Cap Stor			

Mat catg (007/00) Materjali kategooria
s – helisalvestis

Spec mat (007/01) Teaviku laadi erimäärang
d - heliplaat (ka CD)
s - helikassett

Undefine (007/02) jääb tühjaks

Speed (007/03) Kiirus

Vinüülplaadid

b - 33 1/3 p/

c - 45 p/

d - 78 p/

CD

f - 1.4 m/

Kassetid

l - 4,76 cm/

Conf Play (007/04) tähistada püstkriipsuga |

GrooveW (007/05) tähistada püstkriipsuga |

Dimens (007/06) tähistada püstkriipsuga |

Tap With (007/07) tähistada püstkriipsuga |

Tape Conf (007/08) tähistada püstkriipsuga |

Kind Disc (007/09) Plaadi või lindi liik m - tiražeeritud väljaanne

Kind Mat (007/10) Materjal

m - metall ja plastmass (CD, DVD, helikassetid, lindid)

p - plastmass (33 1/3 ja 45 p/ heliplaadid)

s - šellak (78 p/ heliplaadid)

Kind Cut (007/11) Plaadi lõike liik tähistada püstkriipsuga |

SP Char (007/12) Taasesituse eriomadused tähistada püstkriipsuga |
|
Cap Stor (007/13) Salvestustehnika tähistada püstkriipsuga |

NÄITED• **CD**

sd f|||||mm|||

Mat Catg	s	Spec Mat	d	Undefine	
Speed	f	ConfPlay		Groove W	
Dimens		TapWidth		TapeConf	
KindDisc	m	KindMat	m	KindCut	
S P Char		Cap/Stor			

• **LP (33 p/min) Heliplaat (45 p/min) Heliplaat (78 p/min)**

sd b|||||mp|||

sd c|||||mp|||

sd d|||||ms|||

Mat Catg	s	Spec Mat	d	Undefine	
Speed	b/c/d	ConfPlay		Groove W	
Dimens		TapWidth		TapeConf	
KindDisc	m	KindMat	p/s	KindCut	
S P Char		Cap/Stor			

• **Helikassett**

sd l|||||mm|||

Mat Catg	s	Spec Mat	d	Undefine	
Speed	l	ConfPlay		Groove W	
Dimens		TapWidth		TapeConf	
KindDisc	m	KindMat	m	KindCut	
S P Char		Cap/Stor			

VIDEOSALVESTISE FÜÜSILINE KIRJELDUS

Avab CTRL+R.

Mat Catg	v	Spec Mat	...	Undefine	
Color	...	Format	...	SoundSep	
Med Snd		Dimens		ConfPlay	

Mat Catg materjali kategooria (007/00)

v - videosalvestis

Spec Mat teaviku laadi erimäärang (007/01)

d videoketas (DVD, LD, BD)

f videokassett (VHS)

Undefine määratlemata positsioon (007/02) jääb tühjaks**Color** värving (007/03)

b must-valge

c mitmevärviline

m segu
z muu

Format vorming (007/04)
b VHS (1/2 tolline videokassett)
s Blu-ray (BD)
v DVD

SoundSep heli (007/05) tähistada püstkriipsuga |
MedSnd helikandja (007/06) tähistada püstkriipsuga |
Dimens mõõtmed (007/07) tähistada püstkriipsuga |
Conf Play heli taasesituskanalite arv (007/08) tähistada püstkriipsuga |

NÄITED

- **VHS** (*mustvalge*)

vf bb||||

Mat Catg	v	Spec Mat	f	Undefine	
Color	b/c/m/z	Format	b	SoundSep	
Med Snd		Dimens		ConfPlay	

- **DVD** (*mitmevärviline*)

vd cv||||

Mat Catg	v	Spec Mat	d	Undefine	
Color	c/b/m/z	Format	v	SoundSep	
Med Snd		Dimens		ConfPlay	

- **Blu-ray** (*mitmevärviline*)

vd cs||||

Mat Catg	v	Spec Mat	d	Undefine	
Color	c/b/m/z	Format	s	SoundSep	
Med Snd		Dimens		ConfPlay	

ARVUTIFAILI FÜÜSILINE KIRJELDUS

Mat Catg	c	Spec Mat	...	Undefine	
Color		Dimens	...	Sound	
Image Bit		File Fmt		QA Targt	
Ant/srce		Lvl Comp		RfmtQual	

Mat Catg materjali kategooria (007/00)
c arvutifail/elektroniline teavik

Spec Mat teaviku laadi erimäärang (007/01)
j magnetketas (*diskett*)
o laserketas (*CD-ROM, DVD-ROM*)

Undefine määratlemata positsioon (007/02) **jääb tühjaks**
Color värving (007/03) **tähistada püstkriipsuga |**
Dimens mõõtmed (007/04)
 a 3 1/2 in (*diskett*)
 g 4 3/4 in või 12 cm (*CD-ROM, DVD-ROM*)
 z muud

Sound heli (007/05) **tähistada püstkriipsuga |**
Image Bit (007/06-08) **tähistada püstkriipsudega |||**
File Fmt (007/09) **tähistada püstkriipsuga |**
QA Targt (007/10) **tähistada püstkriipsuga |**
Ant/srce (007/11) **tähistada püstkriipsuga |**
Lvl Comp (007/12) **tähistada püstkriipsuga |**
RfmtQual (007/13) **tähistada püstkriipsuga |**

Näide (CD-ROM, DVD-ROM):

co |g|||||||

Mat Catg	c	Spec Mat	o	Undefine	
Color		Dimens	g	Sound	
Image Bit		File Fmt		QA Targt	
Ant/srce		Lvl Comp		RfmtQual	

Näide (diskett)

cj |a|||||||

Mat Catg	c	Spec Mat	j	Undefine	
Color		Dimens	a	Sound	
Image Bit		File Fmt		QA Targt	
Ant/srce		Lvl Comp		RfmtQual	